

NÔNG-CÔ MÍN-ĐÀM

Causeries sur l'Agriculture et le Commerce

PARAISSANT LE JEUDI

19e ANNÉE
NĂM THỨ 19
Ngày 13 Mai
1920

農 賈 茗 談

Số 157
Ngày 25 tháng ba
NĂM CANH-THÂN

MOI TUAIN ĐĂNG BÁO NGÀY THỨ NĂM

ĐỊNH GIÁ BÁN

TRONG CỎI ĐÔNG-DƯƠNG

Một năm.....	3 00
Sáu tháng.....	2 00
Một số.....	0 10
Đôi nhẵn.....	0 20

ABONNEMENTS

France et Colonies

Un an.....	50fr.00
Six mois.....	30 00

Les abonnements sont payables d'avance

R. CANAVAGGIO

Fondateur

NGUYỄN-CHÁNH-SÁT

DIRECTEUR — RÉDACTEUR EN CHEF

(Tổng-lý, kiêm Chánh-tổng-bút)

PUBLICITÉ

ANNONCES LÉGALES ET JUDICIAIRES

La ligne de 0-065 de large... 1950
Le décompte des lignes est calculé à raison de 3 au centimètre suivant les caractères employés.

Pour les annonces commerciales on traite à forfait.

BÃO BÁO

Những lời rao báo về việc thương nghị, xin gửi thư, hoặc đến tại Bàn-quản xã thương nghị.

Direction, Impression et Administration: 71, rue Pellerin — NANTES.

Ông nào mua báo, xin đóng tiền trước

MỤC LỤC

1. Nghề trồng thuốc.
2. Nghề đánh cá biển.
3. Gương tốt đáng nêu.
4. Việt-Nam Tân-học Ấn-quán.
5. Lời người Thành-thị trách lẫn kẻ làm ruộng.
6. Phú-quốc du-ký.

7. Đông-dương thời-sự. — Hí-tín.
8. Mộng du Thế-giới kỳ.
9. Thời hải.
10. Đoàn-thiên tiểu-thuyết.
11. Bản danh mấy vị đồng tiến.
12. Nghĩa hiệp kỳ duyên.

房藥大堂天二 NHỊ-THIÊN-ĐU'ỜNG

TIỆM LON TẠI QUAN-ĐÔNG TINH THANH. — MỘT TIỆM TRONG NAM-KY
Ở tại đường Canton, số 38, Chợ-lớn. — Téléphone No 358

PHU-KHOA KIM PHUNG HUER

Phẩm ma đơn-bà khác
hầu đơn-ông thì chỉ
có 2 điều: 1- đường-
kinh, 2- san-đề ma
thời. Nên để muốn
sanh con thì trước hết
phải lo cho đường-
kinh đều đặn. Nếu
đường kinh chẳng đều
thì khó mà có thai cho
đặng, lý là phần nhiều,
gốc bởi ngoại-cảm,
lực-dâm, hoặc tại lo,
rắn, buồn-bực, ưu-huật
trong lòng, làm cho
bất huyết bực môn, sanh nhiều chứng bệnh, đều
đang do nơi đường-kinh không đều mà ra.

Hiện nay là đời Y-học phát minh,
cho nên nghề Y-tuật đã nguyên cứu
càng ngày càng tiến hơn nữa, nhưng
mà đời càng tiến hóa chứng nào, bệnh
lại càng sanh nhiều chứng lạ lùng chứng
này, cho nên pháp làm thuốc cũng phải
tùy cơ mà chế luyện thì mới thích hợp
thời nghi. Nay Bồn-đường có chế một
thứ thuốc nước này rất hay thần hiệu
chủ trị các chứng kể ra sau này:

Vé các chứng ban,
Bốn mùa cảm mạo,
Nóng lạnh nhức đầu,
Thời chứng dịch hạch,
Hoạt loạn mửa tả,
Đau bụng sinh bụng,
Trùng phong trùng đâm,
Bất tỉnh nhơn sự,
Cảm gió sanh ho,
Kiệt máu kiệt đâm;
Nhứt mốt càng mình;
Tinh thần bất hải,
Trùng thử phát nóng;
Thủy thổ bất phục,
Vị chẳng tiêu hóa,
Đi ghê dầy sống,
Sợ phong chạnh rét,
Đau ngứa nơi ngứa.

CÁCH DÙNG: Người lớn mỗi lần
uống nửa v. bệnh nặng phải uống nhiều
hơn. Trẻ em mỗi lần uống từ 15 giọt
đến 30 giọt. — Mỗi hộp 2 hộp 6 tháng.

với nước trà. Còn đơn-bà để thì phải dùng nước
đãi con nit mà uống với nước đun.
CỬ AN: Những đồ sống-sít, lạnh lẽo, chng
là đồ rang-nướng sống này, độc-dịa chẳng nên
đùng.
Mỗi hộp 2 hộp, giá là..... 1\$ 00

THUỐC SANH ĐƯỢC THỦY

uống 6 giọt, uống v. nước trà cũ nửa
giờ thì uống một lần, trong uống ngoài
thoa, rất nên công hiệu.
Mỗi ve giá là..... 0\$ 10
Mỗi 10 ve..... 0 \$ 00

NHỊ-KHOA-CANG-CO-TANG

Chủ trị con nit cấp mạng kinh phong, ca-
chứng bệnh của con nit kể ra sau này:
Cổm mao thương hang, mình nóng, mặt đỏ,
đàm ngán chận, con mắt lác liến, hoặc trợn trắng,
cứng rắng, cứng hàm, bất tỉnh nhơn sự, miệng
mũi trướng khí, trong ruột đau thối, bời thò thò
khê ma làm ra bở, hoặc khóc đêm và giọt tay giọt
chờn, đường đại huyết hóa, hoặc miệng mồm khô
khàn lại hay khác nước, lý là chứng CAP-KINH-
PHONG phải dùng nước trà mà uống với thuốc
tán này.

Còn như thoát nóng, thoát lạnh, khi mửa, khi
lạ rút tay, rút chơn, da mặt xanh, vàng mốt, ốm
gầy, khô khè, ọc sữa, ăn uống chẳng đặng, khóc
có nước mắt đêm ngủ con mắt không nhắm
đường đại đường tiền không tiết, tay chơn lạnh
ngát, rớt lâu chẳng hết, lý là chứng MANG-
KINH-PHONG, phải dùng nước gạo rang mà
uống với thuốc tán này lập tức thấy hiệu nghiệm.

CÁCH DÙNG: Con nit trong tháng tới 3 tháng
uống mỗi ngày 1 gói phân làm 2 lần. Từ 4 tháng
tới 12 tháng mỗi ngày uống 1 gói. Từ 4 tuổi cho
lên mỗi ngày uống 2 lần mỗi lần 1 gói. Còn con
nit ngày thường mồm nó ăn chơi thì mỗi ngày
cho nó uống nửa gói, uống với nước trà thì trẻ
đặng các chứng bệnh và mạnh mẽ trong mình.
Mỗi gói giá là..... 0\$ 25

BẠCH TRƯỢC CAO

Thuốc này để trị các bệnh lậu, hoặc
đái gắt, lậu mủ, hoặc trắng hoặc vàng,
hoặc lậu có lặn huyết chảy ra đấm đấm,
cứ theo pháp mà dùng thì hết. Trẻ
được các chứng bệnh độc.
Trong mỗi hộp đều có chỉ dẫn rắng.
Mỗi hộp giá là..... 0\$ 25

Xe hơi đưa bộ-hành

Tại Long-xuyên, có M. Lê-quang-Sô
và Mme Nguyễn-kim-Phụng, có sẵn 3 cái
xe-hơi, 6 chỗ ngồi, để đưa hành-khách từ
Long-xuyên, Thốt-nốt và Cần-thơ. Những
người du-lịch muốn mượn riêng đi chơi
từ Long-xuyên xuống Cần-thơ, Sóc-trăng
và Bao-liêu cũng được.
Củi xin chờ qui-ông chiều cò.

Chủ-nhơn cần cáo.

Annam trồng răng

PHAM-TRUNG-TIN

8 đường Amiral Courbet giữa chợ mới Saigon

Kính cùng qui ông qui bà đặng
hay tại tiệm tôi trồng răng trắng
răng đen bạch răng vàng sữa răng-
trắng răng theo thể thức Langsa.
Ước trong qui-vị thương tình
có cần dùng trồng răng, xin đến
tiệm tôi thì tôi sẽ hết lòng làm cho
vừa ý qui-vị.

Cần cáo
PHAM-TRUNG-TIN

TRUYỆN Gian-Thương bạc hãnh Mới xuất bản

Xem truyện này rất có thú vị về cuộc
tranh thương, giá mỗi cuốn 0\$ 10.
Tại quán Nong-Cô Minh-Đam và Công-
luyện-Báo có bán.

NHỊ-THIÊN-ĐU'ỜNG

PHARMACIE ASIATIQUE

38 Rue de Canton - Cholon

Tiệm chính ở tại Quảng-dông, ông Lương y Vi-tê-Sanh chủ ra

Suru-Độc-Linh-Dược

(THUỐC TRỊ BỆNH TIÊM-LA)

Bệnh Hoa-liêu là một mũi giặc lớn trong đời văn-minh thế giới, hễ mang lấy
nó, ăn chẳng biết ngon, ngủ không yên giấc, ấy là một giống bệnh rất thâm, rất độc,
cho nhân-quần xã-hội. Bởi vậy cho nên từ xưa đến nay những anh hùng hào kiệt,
cố nhiều người vì nó mà phải bỏ mình cùng tuyệt giống, hoặc di truyền lại cho vợ
con, ấy cũng đều tại dùng thuốc sai phương thuốc.

Chớ như tiệm tôi đây, từ ra đời thuốc đến nay, vẫn trị các bệnh Hoa-liêu cũng
đã nhiều, gần khắp trong thế giới, cho nên mới thấy đặng nhiều cái mới lạ mà
nghiệm ra, vì có nhiều thầy trị bệnh Hoa-liêu thì tay dùng những vị Bả-dậu sương
mã xô chớ mạnh, hoặc dùng vị Thủ-ngân mà dùng xuống, như vậy thì chẳng những
là hại thân mà lại không còn sanh con nữa đặng. Phải tuyệt giống tuyệt đời, cái
sự hại ấy rất to. Và chẳng hề cái độc mà nó vào mình, thì nó cứ vào theo u lý nơi
mạch máu, chớ không phải là ở ngoài một cỗ. Nếu xô như vậy mà xô ra nơi
mạch máu trong cả châu-thân đặng sao? Bàn quí là lúc cái nhiệt độc nó đang mạnh
mà cho xô ra, hoặc cho nó hạ xuống, để nó mà làm cho bệnh giảm xấp thời đó mà thôi,
chớ nói là lành chỗ độc ấy hay là mạnh trong mình một hai tháng thì là lần to lần đó.

Bởi tôi xét rõ các cơ lý, nên phải tìm các phương này và hiệp với các ông
Lương-y đặng nghiên cứu các chứng bệnh ấy mà chế thành thuốc này ra đây, và
cứ người và gia đình, và tại nhà thuốc cũng là yên-bình, không ngại cũng không
lầm, bệnh nặng thì dùng ngay, xô hơi nhẹ thì dùng nhẹ thì đi ngay xô một lần, cũng
đau bụng, cũng như thể người mắc lại xô vào các nơi mạch máu mà đặng các
chứng độc, hoặc theo mô độc, hoặc theo đường tiêu tiện, hay là hơi thở mà ra.
Đều cho người không phải bệnh Hoa-liêu mà dùng nó, thì nó cũng làm cho huyết dịch
sạch sẽ, ăn được nhiều, ngủ yên giấc và sữa dien-mao sáng láng, tinh-thần khỏe
khoản.

Chủ trị các chứng bởi bệnh Hoa-liêu kể ra sau này:

- Phong thấp đau xương,
- Tim-lơ lở loét,
- Đau bệnh hết-xoại,
- Huyết khô huyết độc,
- Ghê dọc lỵ lỵ,
- Hạch nơi chỗ độc,
- Bản thân bất toại,
- Dương-mai mọc mọc,
- Ưng thư bọt ghê,
- Lát voi lát đồng tiền,
- Vô danh thủng độc,
- Các chứng độc ngoài da,

Như ai có bị mấy chứng bệnh này thì xin đừng có tiết tiện, hãy mua mà uống, vì
thuốc này trừ dứt mọi chỗ g còn tại đi tại lại nữa. Cách dùng: Mỗi bữa uống một
uống thuốc nước một muỗng, và tôi trước khi ngủ một muỗng. Còn thuốc nước,
uống mỗi lần ba nước s ở khi ăn cơm trưa và tối, phải tìm uống ngay mà lập về
phải cố ăn đồ chua, đồ sống sít

Mỗi ve thuốc nước và thuốc bột giá là..... 0\$ 00

Tiệm khắc con dấu

Kính từ cùng QUÍ-KHÁCH đặng rõ : Tiệm tôi khắc con DẤU ĐỒNG, CAO-SU đủ kiểu cũng có đó phụ ứng theo cuộc con dấu và chạm BÀN ĐỒNG bán đá CAM-THẠCH đá mỹ, vân vân, có bán nôm tây đủ từ, bán sỉ và bán lẻ. Giá rẻ đồ tốt mà làm mau. BÊN QUÍ-KHÁCH ai muốn dùng kiểu nào, xin gửi thơ cho tôi đặng lấy CATALOGUE lựa kiểu mà dùng thì tôi sẽ hết sức làm cho vừa ý.

TRAN-DUY-BINH Graveur

130 RUE PELLERIN 130. — SAIGON

Các ông xem bao

Chư ông muốn vẽ hình cho thiệt khéo, thiệt giống, xin đem hình đến mượn xem họa-chương của M. Nguyễn-Dực-Nhuận ; thì ắt sẽ đặng vui lòng đẹp mắt. Tiệm này được nhiều nhà sang trọng ngợi khen. Hình vẽ để trăm năm không phai.

Thợ vẽ tiệm này đã có bằng cấp tốt nghiệp về nghệ vẽ và 3 cái bằng cấp của hội họa xã Đông-Dương ban khen. Quý-vị muốn biết rõ, xin viết thư hỏi, tiệm này sẽ gửi cho một tờ cao bạch có các nghĩa rõ cách vẽ và vẽ được tại giá cả phải minh. Gửi thơ, hình, hoặc mandat xin để bao thơ như vậy :

M. NGUYỄN-DỰC-NHUẬN No 28 Boulevard Paul Bert. SAIGON,

Thi-ngọc hiệu

TIỆM TRÔNG RĂNG RẤT KHÉO

Kính lời cũng chư qui-ông qui-hà được rõ guy-nhơn được lời thướng ở trông răng tại tiệm M. Vinaracne ở đường Marins (Chợ-lớn) hơn mười may năm, Lục-châu chư qui-ông đều biết tới và cũng đều khen ngợi nghệ trông răng của tôi để khác lại khéo mà thêm mau.

Hiệu này tôi đã tách riêng ra mà lập một tiệm tại đường Avenue Jaccard, môn bài số 54, nơi nhà am-cong (đó cầu) của ông Huỳnh-tri-Phu (Chợ-lớn).

Vậy tôi kính xin lục-châu chư quân-tử vui lòng chèo cò, đều giúp tôi là người đồng bang thì tôi lấy làm thêm cảm ơn cũng. Tiệm tôi có trong đó từ răng và nhiều cách lạ hơn các tiệm, khéo chữa vô cùng.

AI đau răng nưoi răng tôi cũng có thuốc, ai răng hô tôi chữa và sửa lại cũng hết nó, còn ai ở xa xuôi thì gửi thơ cho tôi, hoặc ở gần mà không muốn đến tiệm, thì tôi cũng sáng rông đèn tại nhà qui-khách mà lau chùi, mà cũng không cần giá tiền mà hơn đến tiệm. Còn như qui-khách muốn trông mau, nội trong 1 ngày-cuoi rồi, thì xin phải đến tại tiệm, tôi sẽ hết sức làm cho vừa lòng qui-khách.

Còn việc trông răng thì tôi bảo-chứng trong 5 năm, nếu có sự ra thì tôi làm lại không tính tiền.

Tiệm tôi đây việc trông răng chắc chắn hẳn hơn mà tiêu công tại tính rẻ hơn các nơi khác.

Nếu ai đem lời đến cho tôi mà muốn trông răng thì tôi tính tiền công phần nữa, bằng chẳng rông thì tôi cũng tính tiền thuê-hồng cho bác phải chi thập... ..

Chủ-nhơn, Dương-ngọc-Tý cần khải.

Avis aux voyageurs

Messieurs les voyageurs qui ont à prendre le train sont informés qu'au Café Restaurant THAI-BINH, 136 rue Colonel Boulonnet en face de la gare centrale de Saigon, ils trouveront au même temps que les consommations de premier choix, un service de cuisine très soigné, et des produits divers d'épicerie et de pharmacie.

Aux personnes habitant la Ville, le Café Restaurant Thai-Binh offre aussi, à des prix très modérés, des repas soignés. Prix spéciaux pour les pensionnaires.

Tiệm hiệu THAI-BINH ở ngã 4 nhà giầy xe-lửa chánh Saigon đường Colonel Boulonnet số 136, có bán lẻ rượu tây, (Cafe Restaurant) và có trữ bán sỉ và bán lẻ những thuốc Langsa và đồ tạp hóa Langsa như bánh bẹp cá và rượu tây đủ thứ (Epicerie).

Rao trong chợ châu như Annam ai muốn lập tiệm bán này là đồ tạp hóa Langsa tranh thương cũng chặc thì viết thơ cho tiệm này mà thương nghị.

Giá bán rẽ lắm.

Tiệm này cũng chịu lãnh mua giùm các thứ hàng toa khác, đại kỳ là vật chi, cứ theo facture mua, tính lãi công 3 %.

Mai-VAN-Lước.

CÓ MỘT MÌNH HANG DENIS FRERES làm Đại-ly, có trữ hộp quẹt hiệu này nội cõi Đông - Dương mà thôi.

Hộp quẹt này gửi bán lẻ khắp nơi, có một su nhỏ một hộp mà thôi.

NÔNG-CỔ MÍN-ĐÀM

NGHỀ TRÔNG THUỐC

Culture du Tabac

(Tiếp theo)

Một lít bột giồng đăm ra trông được một trăm ngàn cây chớ không phải ít.

Còn việc đeo bột giồng xin chớ quên đến này: là hệ muốn đeo thì trước hai ngày phải lấy lá mà che đất trước đi, bằng không thì đất bị nắng nóng quá, hệ bột đeo xuống thì hư hủi hết. Đến khi đeo bột xuống rồi chớ muốn tưới nước thì phải dùng bình tưới mà có miệng vòi xoi lỗ nhỏ-nhỏ hầu tưới cho đến nước, tưới sớm mai một lần, chiều một lần, như là đừng tưới lúc trời còn nắng gắt. Còn lá để làm chôi mà che đó thì cứ để vậy mãi cho đến ngày bột giồng mọc lên cao, khi bột mọc lên rồi mà coi thì cây tươi tốt thì sớm mai chớ mặt trời mọc lên cao một chút rồi sẽ đậy lá lại, còn đến chiều thì chớ trời còn nắng một chút vừa sập mặt thì mới dỡ lá, làm như thế cũng như mình tập lần lần cho cây nó chịu quen nắng; làm như vậy đặng chừng 25 ngày mới dỡ lá đừng che nắng nữa. Như là lúc cây mới mọc thì phải có ý để phòng cho lá, là vì cây mới mọc mà nếu bị sâu bọ kiến phá hại thì cây phải chết. Nếu muốn trừ chớ tuyệt loài sâu độc đó thì chớ từ 9 giờ tới 11 giờ tối, lúc đó

là lúc loài sâu độc khởi sự phá hại, thì mình phải rọi đèn kiem bắt nó cho sạch.

Cây nào mọc lên đặng chừng 40 ngày thì nhổ đem đi trông được rồi, vì lúc đó nó có 4, 5 lá rồi.

Khoảnh đất nào khô-khạn nếu mình muốn cho những bột giồng nào mọc lên đừng chậm trễ thì lấy phân ngựa khuấy lộn với nước mà tưới nó.

Theo phép đeo giồng thì mình phải đeo bột cho nhiều mà để phòng hao mà thay thế cho những bột nào không trước, thả là dư mà bỏ đi là nó phải thiếu.

Khi bột giồng mọc lên mình muốn nhổ đem trông lại thì phải tưới bột trời mới chừng 3.4 giờ chiều. Trông thì nên trông dài theo từ giữa, giữa này cách gian giữa nó chừng 1 thước 1 tấc, còn cây này cách xa cây kia chừng 5 tấc rưỡi, và trông xuống rồi thì mỗi bữa tàn sáng phải lấy cây tre nhỏ cặm dựa bên cây đó đặng cho nó nương theo khỏi ngã, chớ đến khi cây nó mọc cứng vững rồi thì mới nhổ cây tre đi. Trong 12 ngày thì mình xới đất xung quanh gốc nó một lần, và chừng thuốc mọc lên cao lồi ba tấc thì mình xới một lần nữa, rồi lâu lâu mình xới

một lần thứ ba; đến chừng đó mình khỏi xới gốc nữa và lại có cây mọc lạng bậy xung quanh mình cũng khỏi lo nữa, cứ việc để nó mọc không hại gì, chính có phải coi chừng hễ lá nào chết hay là bị thì nên ngắt đi cũng là ở dưới nách mà cái lá nếu có đăm chột ra thì cũng nên ngắt mà bỏ đi. Cây nào mọc cao thì mình nên ngắt mà cái bông lá nhỏ-nhỏ trên ngọn. Còn muốn lá lá thì phải coi chừng mà cái lá mọc sau đó, hễ nó mọc ra mà coi bộ nó hết sức mạnh rồi thì mình sẽ lát.

(Sau sẽ tiếp theo)

TRẦN-VAN.

Nghề đánh cá biển

Hôm nọ tôi đã có l ận về nghề đánh cá biển thì tôi có nói bởi bấy lâu nay quốc-dân ta ít ai để ý tới nghề ấy cho lắm, thì làm sao mà biết nghề ấy sanh lợi nhiều mà chăm nom theo. Nay sáng điệp quan Toàn-quyển Maurice Long ngài muốn quảng khai nghề này thì quốc-dân ta cũng nên ra tay trước mà thấu lấy môi lợi nhà, nếu để đến-trì thì ắt phải về tay khách-trú nữa, chẳng sai! chẳng sai!

Vấn nghề đánh cá của quốc-dân ta từ xưa đến nay thì sẽ đi sắm một chiếc ghe, một miệng chài cũng là một miệng lưới v. v. mà thôi, bởi làm như vậy thì làm sao mà thấy đặng môi lợi to trong nghề đánh cá. Phải biết rằng hiện nay người các nước đều lo tranh cạnh, lo quảng khai bá bang công nghệ, còn quốc-dân ta đây không lo mà điếm nhiên tọa thị, rồi rồi tu-ong-lai này nghề đánh cá sẽ về tay chúng, chừng đó mới chắc lưới. Vất đầu mà than tiếc thì đã muộn rồi

Muốn tranh thương với khách-trú, thì chúng ta phải hùn hiệp với nhau mà lập một hàng Tàu.

Bởi quốc-dân ta cho nghề đánh cá biển là nghề hèn mọn không lợi bao nhiêu, nên không màng đến, vậy tôi xin chỉ số cho đồng-bào thấy mấy nơi hải-khẩu bên Âu-châu người ta chuyên lấy nghề đánh cá mà thu lợi là bao nhiêu.

Bên Đại-Pháp tại hải-khẩu Boulogne, Fécamp, Saint-Maló, Saint Servan, La Rochelle, Arcachon, và Lorient là mấy nơi chuyên nghề đánh cá; trước ngày khởi cuộc Âu-chiến mỗi năm đánh được ít nữa là 102.105 ngàn ki-lô, bán được có 62.973 ngàn quang:

Bên Anh-lê một mình hải khẩu Grimsby mỗi năm đánh được 177.000 ngàn ki-lô, bán được 53.000 ngàn quang. Như nhà công nghệ này thì của hãng xe-lửa Compagnie des chemins de fer du Great central Railway lập ra, nên có đặt đường xe-lửa đến hải ngạn mà chở chuyên cá.

Bên Hoa-làng tại hải-khẩu Ymuiden đánh mỗi năm được 52.500 ngàn ki-lô, bán được 14.700 ngàn quang.

Đó, chỉ-lớn xét bấy nhiêu đó thì đã thấy số lợi nghề đánh cá biển là dường nào. Còn người các nước chuyên lấy nghề này mà được lợi nhiều thì cũng nhờ bởi công cuộc của người ta làm thiệt là to-tác, nghĩa là sắm tàu bè lớn, chài lưới to, nên mỗi đánh được cá nhiều mà bán lấy lợi to như thế.

Trong việc sắm tàu bè để đi đánh cá ngoài biển khơi thì thứ nhất là cần việc chọn lựa người coi tàu là trước hết, còn bè-bạn thì cũng phải chọn người thông thạo nghề hạ-bạc mới được.

Ở bên Đại-Pháp người ta đi đánh cá chẳng phải bán-bán lời nước nhà mình mà thôi, họ còn đi đánh cá tới trên Terre-neuve, Islande, Iles Fercé và Dogger Bank nữa là vì ở nước người thì mỗi chỗ và mỗi mùa có cá khác nhau nên ở đâu có cá thì người ta đến đó mà đánh.

Hiện nay lại có thứ máy bay chạy trên mặt nước, lúc lại tuần du theo mấy nơi hải ngạn, hệ bay đến chỗ nào mà thấy cá bầy ở chỗ đó nhiều thì liền thông-tin cho các nhà nghề đánh cá hay đến đến mà giăng lưới. Cách bủa lưới phải tùy theo giống cá mà bủa, nên có nhiều thứ lưới khác nhau.

Nghề đánh cá ở bên Đại-pháp rất thanh lăm, nên nhà nước có bày ra luật này phép nọ mà bảo-hộ nghề đánh cá; như luật nhà-nước (loi de 1907) năm 1907 về việc bảo thủ cuộc hành hoàn, luật ấy buộc mỗi chiếc ghe nhỏ đi đánh lưới (dorio) phải đem theo một cái bóng-dò, một cây chèo để thay đổi, bốn ki-lô rưỡi bánh mì bit-qui và sáu lít nước. Luật buộc như vậy lấy làm có ích cho người nhà nghề đánh cá lăm, là vì ở ngoài biển việc sóng gió không chừng, sương sa mù không đổi, nên có nhiều khi tàu thổi xiup lè ghe nhỏ kéo lưới không hay mà bị về tàu, nên nhiều khi ghe trôi lạt rồi phải chịu sóng gió đối đập giữa biển khơi trong một hai ngày.

Còn dưới mỗi chiếc tàu đều phải có đem thuốc men theo sẵn, tuy là hội Societé des oeuvres de mer có sắm sẵn một chiếc tàu nhà-thương (bateau-hôpital) dưới đó có quan thầy, có thuốc men, hệ tàu đánh cá nào thỉnh thoảng có người bị bệnh nguy cấp thì đánh giầy thép cho tàu đó hay mà đến tiếp cứu.

(Sưu sẽ tiếp theo)

TRẦN-VĂN.

Gương tốt đáng nêu

Khen thay cho dân Trávinh!
Mừng thay cho dân Trávinh!!
Giấy đoàn-thể rất nên khâm khích.

Từ ngày ta khởi cuộc tranh thương cùng khách-trú, những đấng ưu thế hẳn thời ai là người không nỡ một tấm lòng, trông mong cho cuộc tranh-thương được mau kết quả, hầu có gìn giữ lấy mỗi lợi nhà, mà chung hưởng với nhau; có để đầu cuộc nữa chứ g mà trong nước ta lại sanh ra những loài Sâu họ nó cần dứt giấy đoàn-thể mà làm cho lỡ dở cuộc tranh thương, để cho khách Hoa-kieu họ đặc chí mà khinh thị ta như tuồng giả ngộ. Bởi có cho nên trong

nghề thương mại bất câu là nghề nào, họ muốn tăng giá lên bao nhiêu cũng tùy thích.

Như mới đây tại Trávinh có hai số xe Lơ để đưa bộ-hành các nẻo, một số của Annam, một số của Khách-trú. Lẽ thì mạnh ai nấy kiếm bộ-hành, liền đưa bao nhiêu cũng phải y nhau một giá; ai may thì được bộ-hành nhiều, ai rủi thì được bộ-hành ít, ấy là đạo công-bình trong nghề thương mại. Chớ Khách-trú không phải vậy, họ thấy xe Annam đưa đường nào thì họ y họ sức lớn vốn to, quyết xô cho số xe Ancoam nghiêng ngửa mới nghe; cho nên họ cứ sụt giá xuống hoai; nếu bộ-hành ham rẻ mà cứ bấu lại đi xe của họ, thì số xe của Annam tại gi mà chịu đời cho nôi.

Nhưng mà, Khen thay cho dân Trávinh! Mừng thay cho dân Trávinh!! Biết trọng tình đồng-chương, biết thương xót quê-hương, cho nên dân trong ba quận là: Bắc-trang, Bàng-Đa và An-trường, thể lòng quyết chí, chẳng thêm đi xe của khách Hoa-Kieu; đầu họ có hạ giá cho rẻ cách nào, cũng cứ xe của Annam mà đi, đừng có giùm giúp nhau mà gìn giữ mỗi lợi nhà cho trọn. Thậm chí, đường xa 17, 18 ngàn thước, nêu ngày nào chẳng có xe của Annam đưa thì cũng cam tâm đi bộ mà thôi, chớ chẳng chịu câu thả đi xe của khách Hoa-Kieu mà chịu nhục.

Như thế thì ta cũng nên khen nên phục là dường nào!

Ước sao cho lực châu đồng-bào chur quân-tử, hãy lấy cái gương này mà khuyến nhủ lấy nhau, thì cuộc thương mại trong xứ ta mới có cơ tấn phát. Xin đồng-bào lưu ý, lưu ý.

N. C. M. Đ.

Rượu hiệu Grand vin du cap CORSE của hãng AUGUSTE MATTEI là một thứ rượu tiêu hóa, mà lợi. Phải nài cho có tên AUGUSTE MATTEI Trong Đông Dương có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi

Một là lập băng tàu, hai là lập nhà máy, hàng thương-lưu ta khá tua để y

VIỆT-NAM TÂN-HỌC AN-QUÁN

Qui-danh mây vị chịu giúp cho Báo-giới

TÊN HỌ	TƯỚC NGHỆ	CHỖ Ở	SỐ BẠC CHIU GIUP
Ông Lê-ngọc-Thọ.....	Cai-tổng	Bình-khánh-thương Trávinh	20 \$ 00
» Mai-dăng-Hiền.....	Hương-cá	An-trường Trávinh	10 00
» Phạm-vân-Được.....	Hương-chủ	id. id.	10 00
» Mai-dăng-Sĩ.....	Hương-giáo	id. id.	10 00
» Lê-quang-Trứ.....	Commerçant	id. id.	10 00
» Nguyễn-viên-Kiều.....	Ex Conseiller	id. id.	10 00
» Liễu-minh-Ngoạt.....	Commerçant	Bến-súc Thủ-đầu-một	10 00
» Huỳnh-vân-Phuông....	Ex Conseiller	Koa-phủ-tây Sóc-trang	10 00
» Huỳnh-vân-Tồn.....	Học-sanh	Toulon Pháp-quốc	10 00
» Lâm-quang-Trùng....	Tri-huyện	Huyện-thạnh Trávinh	20 00
» Nguyễn-vân-Thọ.....	Médecin Annamite	Au-phủ-tây Cholon	10 00
» Nguyễn-phụng-Công..	Hương-sur	An-hữu Cái-bè	10 00
» Nguyễn-khắc-Cần....	Propriétaire	Cần-giộc	10 00
Cộng.....			150 \$ 00
Nông-cổ số 156....			1.180 00
Cộng chung....			1.330 \$ 00

Qui-danh mây vị chịu hùn

TÊN HỌ	TƯỚC NGHỆ	CHỖ Ở	SỐ PHẦN	SỐ BẠC
Ông Trương-quan-Hiệu	Commerçant	Bến-súc Thủ-đầu-một	1	10 \$ 00
» Trần-vân-Vinh..	Hội-đồng	Bến-súc Thủ-đầu-một	1	10 00
» Trần-q.-Nghiêm..	Commerçant	Saigon	2	20 00
» Ng.-vân-Kiều...	Propriétaire des autos	Trávinh	1	10 00
Cộng.....			5 phần	50 \$ 00
Nông-Cổ số 156....			437 phần	4.370 \$ 00
Cộng chung....			442 phần	4.420 \$ 00

Những người hút thuốc hút ống điều hoặc hút thuốc vản muốn khỏi bệnh thì hãy hút thuốc hiệu "Globe"
Có một mình hãng Denis Frères có trữ mà thôi.

Muốn rửa cái nhục chung, thì xin lấy việc xuất cảng lúa gạo làm góc.

Lời người Thành-thị

Trách lẫn với kẻ làm ruộng (Tiếp-theo)

Đang lẽ chur ông được an hưởng một đời yên ổn thì cũng nên để lòng lo nghĩ mang giùm nông phố cho chúng nhá, què tôi học đòi theo. Chur ông thường hay tự xưng mình là khách thương đời, chur ông lãnh mấy chức ấy là bởi chur ông là người học-thức huân tòng, chur ông đã đọc nhiều sách vở, thế nên bề tư-tướng rộng cao, mà nếu được tài đường ấy thì chur ông phải churợc lượng phương chỉ định chế nghề làm ruộng ta cho ra mới; chế sao cho có cây, bừa, trục phả, bừa máy v. v. được như các nước phương Âu, cho nhẹ bớt bề lao lực của chúng nhà quê tôi. — Nghe trong sách có nhắc người trong lúa: ngồi ăn cơm: Nhặt thực tạm xang mỗi niệpm nông-phu chi khổ. Tuy đã biết rằng: Chúng tôi phải buộc lấy thân đấm mura chấi gio mới ra hội gạo đó thật thiếu một đéu là ra máu con mắt, nhớ ra nhâm mùa mưa thì tay chon đều bị nước ăn nước nở, ngày chỉ tối quần áo ước mem, mặc ròng vãi tằm (vãi to chỉ, xâu mà chấi) nhưng rồi cũng mất lai cục tay; đến mùa nắng dang lưng trời giữa đồng, nắng như lửa đốt da mặt nám đen. Thương ôi! nào dám thờ than, thật chúng tôi trăm cay ngàn đắng, uống nước địa ăn cơm khô, mà có nhiều mùa chúng tôi còn phải than trời trách đất khóc lóc kêu vang, là đem tấm thân lam lũ như thế mà đến cuối mùa chẳng có dư một dạ lúa; biểu sao cầm nôi lòng thương đau? Chúng nhà quê tôi vì có một sự què hèn dốt nát mà phải đau đớn dường ấy; lẽ thì đồng-bào ở chợ thấy vậy thương xót không hết, chớ có đầu lại mong cho chúng tôi ló đầu ra thành thị thì dọa hăm, dựa dủi đàng thì hăm đánh hăm đập, người hần-quan trông nạt trông nộ; làm như tuồng bắt được kẻ thù nước nghịch.

Đồng-bào ở chợ ta, hạng người thấp hèn thì đối đãi cách khiếp-nhược với chúng tôi dường ấy, còn bức có quyền có thể lại cạy quyền thế mà hiệp đáp

dùng cây máy. Nhưng mà cây máy thì cây đất khô mà thôi, chớ đất có nước thì khó dùng máy ấy. Nhưng bởi bây giờ nay các tỉnh trong Nam-kỳ ta đây hồ có cây ruộng thì phải chờ trời mưa cho nổi nước, đất cho thiệt mềm thì mới bắt trâu ra cày mới được. Nếu cày cách ấy thì dùng cây máy bất tiện, nên phải cứ theo tục cũ mà dùng trâu thì đã đành rồi. Chỉ như miệt Châu-độc ngày nay mà trồng lúa sạ đây thì cách làm ruộng này mới việc đều khác hơn cách làm ruộng trong mây tỉnh miệt dưới; nghĩa là phải cày bừa trước hời đất còn khô, nếu vậy thì dùng cây máy rất nên tiện lợi, tôi ước ao cho máy ông điện-chủ lớn tại Châu-độc hãy thí nghiệm thử coi, nếu dùng máy mà cày được thì tôi tưởng khi tiện lợi hơn dùng trâu bò thấp bội.

Khi xe tới Núi-Sam rồi cứ chạy vòng theo chơn núi, quanh ra phía sau núi lại có một cái đường rất ngay, chạy thẳng đến chơn núi Trà-Sư; đường này kêu là đường Văn-Giáo. Tại đó có chợ gọi là chợ Nhà-Bàn, thiên hạ bán buôn đông đảo, chợ này ở đũa, bên tả có hòn núi Két, bên hữu thì núi Trà-sư.

Từ Châu-độc đến đó 17 ngàn thước. Tại đó có ngã-ba đường tẻ; bên tả thì đi về Xà-Tôn (Triton) còn bên hữu thì đi ra Tịnh-biên.

Xe đến đó đậu chừng 5 phút đồng-hồ rồi chạy ra chợ Tịnh-biên, chợ này nằm nằm đường kinh Vinh-Tê, dân cư trú mật, dưới sông ghe buôn đậu đông giầy, tại đó có dinh quan Chủ-quận, quan Phủ Trấn-binh-Thạnh đang nhậm tại quận này. Đi khỏi chợ Tịnh-biên, chừng 4, 5 trăm thước có một bến đò, phải chờ xe hơi qua bên kia bờ kinh Vinh-Tê, rồi chạy thẳng một đôi xa chừng năm ngàn thước, tại đó có dựng Mộc-bãi để phân giải hàng Lạc-tĩnh với Cao-man, có một hòn núi nằm dài theo đường rất lớn, Cao-man gọi là hòn núi Thum-Đưng, dân Cao-man ở dọc theo chơn núi, chuyên có 1 nghề làm ruộng và trồng cây thốt-lột mà làm đường, cũng có trồng thuốc chứt đĩnh đủ ăn trong xóm vậy thôi. Hai bên đường đều là ruộng cả; cách Tịnh-biên chừng 9 ngàn thước có một cái chợ nhỏ lẻo hẻo, gọi là chợ Tà-lập (kêu theo tiếng Thổ) chợ

này có dinh quan Ba-lắc. (Chức Ba-lắc của Cao-man, cũng như quan Phủ của Annam ta vậy). Đi khỏi Tà-lập tới Tân-nác, kể Vung-chầy rồi tới Sơn-long, chỗ này có cây thanh mậ, ruộng tốt vô cùng. Đi một đôi xa tới Sóc-Ta-ni, tại đó có đường tẻ ra ba ngã; phía tả là đường đi Hà-tiên, còn đường đi ngay thì đi thẳng đến Ta-keo, rồi muốn đi luôn lên Nam-vang cũng tiện; phía hữu thì đi lại Bung-som rồi cũng thẳng lên Nam-vang. Cách Ta-ni rồi thì tới Sóc-mệ, tới đây đã 12 giờ rưỡi trưa rồi, xe phải đậu tại đó gần nửa giờ đồng hồ, để cho bộ-hành nghỉ ngơi cơm nước. Chỗ này cũng có dinh Ba-lắc, lại có một quan Kiểm-lãm Tây để coi thuế rừng.

Khi bộ-hành cơm nước xong rồi thì đi huê lên xe chạy thẳng tới Vung-trách (Kom-pong-Trách) chỗ này là một ịch của Cao-man, cả chợ toàn là phố lâu chớ không có phố trệt, thiên-hạ bán buôn đông đảo, nhưng mà Annam ta thì ít, đây có khách-trú với Cao-man thì nhiều, miệt này khách-Thuận-châu tới ở lập vườn trồng tiêu rất nhiều; nhưng vì năm nay tiêu không có giá cho nên việc buôn bán kém hơn mấy năm trước.

Đi khỏi Vung-Trách rồi thì tới Lạc-sơn (chỗ này núi non nhiều gĩa, hòn núi Thạch-động cũng ở tại chỗ này.

(Còn nữa)

NGUYỄN-CHÍNH-SÁT.

Lời khen

M. Nguyễn-đức-Nhuận, Hoà-chơn-dung rất khéo. Có vẻ cho tôi một tấm hình, thật là đáng mảy; vẽ rất kỹ-cang và giống tạc, tôi treo tại nhà anh em ai tới thầy đều khen ngợi. Tôi xin M. Nhuận gởi cho các Báo tỏ lời khen M. Nhuận có tài vẽ hình khéo.

Michel TRẦN-QUAN-TINH.
Propriétaire,
Tàndinh—Saigon

Bông-đương thời sự

Từ đây báo-báo cứ do theo giá lúa và giá bạc trong tờ Công-văn của phòng Thương-mại Saigon đã ấn hành mỗi ngày mà đăng ra trọn tuần, nghĩa là từ ngày thứ sáu tuần này giáp qua thứ năm tuần sau, cho khán-quan rõ biết ngày nào giá lúa và giá bạc lên xuống bao nhiêu, cho đề mà liệu lượng sự bán lúa của mình cho khỏi bị lăm bị gạt.

GIÁ LÚA

Lúa chớ đến nhà máy Chợ-lớn mỗi trăm kilos là :

Thứ sáu ngày 7 Mai	7.80 tới 8.35
Thứ bảy ngày 8 Mai	7.80 tới 8.35
Chúa-nhựt 9 Mai	id.
Thứ hai ngày 10 Mai	7.75 tới 8.30
Thứ ba ngày 11 Mai	7.75 tới 8.25
Thứ tư ngày 12 Mai	7.75 tới 8.25
Thứ năm ngày 13 Mai	id.

GIÁ BẠC

Thứ sáu ngày 7 Mai	14 quan năm
Thứ bảy ngày 8 Mai	14 quan năm
Chúa-nhựt 9 Mai	id.
Thứ hai ngày 10 Mai	13 quan
Thứ ba ngày 11 Mai	id.
Thứ tư ngày 12 Mai	id.
Thứ năm ngày 13 Mai	id.

Hỉ tín

Bốn-quán tiếp được tin lành rằng M^o Nguyễn-hữu-Tĩnh (n^o Nestlé, Saigon) mới sanh được một trai hôm 28 Avril này, đặt tên là Nguyễn-hữu-Nhựt.

Bốn-quán với n^o ông cho M. và M^o Tĩnh, gia môn hữu hạnh
N. C. M. Đ.

Đám tiệc muốn cho vui thì phải có rượu hột hiệu Tisane Marquis de Bergey demi sec.
Có một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

Mộng du thế-giới kỳ

Tiền-nữ, Hương-Bình, Phan-sơn-Đại
THUẬT
(Tiếp theo)

Viếng tôn tượng các ngài rồi, chị em tôi dắt nhau lại đường Ca-ti-na (Catinat) đường này nhỏ, không bằng mấy đường lớn kia, nhưng mà mấy nhà hàng buôn bán lớn của Langsa đều tụ tập ở đây cả. Hai bên cây cối diêm dả mát mẻ, ngựa xe qua lại dập diu, cảnh thiệt là vui, người coi không chán. Có nhiều nhà hàng bán đồ tốt lắm, tôi nhớ không hết, tôi đi về nhà hàng Tây mua một cái ống Thiên-lý-cảnh (Jumelles) để nữa xuống tàu ra biển coi chơi, chị ba (ba mua một cái khăn tua để có gió lạnh choàn cho ấm. Tôi thấy ngày nay người Annam ta đã dám chen ra nước phố ở tại đường Catinat mà buôn bán lớn, người Nam-kỳ có, người Bắc-kỳ có, mà coi thể tiệm nào cũng thanh vượng, thiệt tôi mừng quá. Ước ao làm sao mà đường Quàng-tông-cái ở Cholon cũng được như vậy thì mới là quý hơn nữa.

Chị-ba-Ôn nói với tôi và Cô-Hai rằng : « Này giờ đi đã bại giờ bại căng, phần thì khác nước đói bụng, đi kiếm nhà hàng nào nghỉ chừng ăn uống cho khỏe rồi sẽ đi, chớ đi vậy chắc là xỉu dọc đường mà chớ. » Cô Hai mới dắt chị em tôi lại một cái quán của người Annam ta bán đủ thứ bánh, nước, trà-pte, sữa bò, và lại có cơm Annam cơm Tây, đồng bang ta và ra ăn uống dập diu, chẳng thua chi khách của Mạnh-thương-Quán, (mà khách này ăn rồi phải trả tiền, chớ chẳng phải ăn không như khách của Mạnh-thương-Quán vậy đâu). Thiệt Annam ta ở Saigon lúc này kết dây đoàn-thề với nhau coi mới khá chất, song tôi còn e cho là sâu một nó đục mà hư, nên tôi vái trời cho sợi dây đoàn-thề của ta mỗi ngày cho dài thêm, (ước sức bằng bốn vạn vạn cái bình của bọn khách nhà Thanh nói lại vậy), và mỗi ngày cho chắc thêm, đừng có ai làm cho sợi dây đoàn-thề của ta phải rời ra từ đoạn.

Chị em tôi ăn uống no rồi, chừng căng khỏe rồi, và trả tiền xong rồi, bước ra

ngó lên ngó xuống, đường nào như đường này, loạn xạ như làn cờ, chẳng biết đi đường nào. Nếu đi đường này thì bỏ đường nó, phải thì ngày giờ vẫn vôi, mai này đã xuống tàu rồi, có dài ngày nữa đâu mà đi coi cho khắp được. Thôi bây giờ nên lựa rút 1, 2 chỗ nào danh thắng đáng in vào trí được thì đi coi cho biết. Chị em tôi mới rủ đi sở thú (Jardin botanique) ở đường số thú cũng là một chỗ thú, chị em tôi nên đi coi, bên kêu xe song mà bước theo, tên đánh xe quát ngựa chạy quanh chạy quẹo một hồi thì đã tới vườn thú. Chị em tôi bước xuống và coi và dạo thẳng đánh xe ở chỗ một lác. Vườn thú này ở về đường Rousseau, vườn vực chừng ba ki-lô-mét, ở phía ngoài thì có trồng cây và thú kỳ hoa kỳ thảo, ở phía trong thì có nuôi các loài chim, loài rắn và các loài thú, vẫn vẫn, lại có một cái ao nuôi sấu (tàu gọi là Ngát-ngư) chị em tôi đi coi ngoài rồi kể coi ở trong. Vườn thú chim kêu nghe rất thảm, Cọp gấm với rợng nghi mà kinh (sợ).

Chúng ta sanh ở đời này, thấy nhiều cái cảnh tượng trước mắt cũng đủ mà chiêm nghiệm cái tâm tánh của con người đối với con người trong lúc thanh suy bị thói (đ) lệ ràng buộc. Tôi cho bằng loài còp (còp) kêu kêu rừ rừ, tung hoành ở trên rừng, ai đi qua sợ mất hồn mất vía, chạy vào vòng tay lạc rồi, đầu có đâm lử khoát nạn, cũng không làm gì được; chẳng chi độc ác cho bằng loài rợng (rợng) rắn, khi còn ở bụi ở hang, ai thấy cũng sợ căng chừng căng lên, nay mắc vào vòng lung lạc rồi, đầu có phùng mang trợn mắt, cũng chẳng làm chi ai; chi bay nhảy cho bằng loài chim loài chóc, khi còn ở cây ở còi, muốn bay thì bay, muốn đậu thì đậu, chẳng ai ngăn trở được, nay mắc vào vòng lung lạc rồi, đầu có trương lông sẽ cính, cũng chẳng làm chi được, nghĩ mà buồn thay ! chẳng thay !!!

Chị em tôi đi chung quanh sở thú rồi ra ngoài cái ao nuôi sấu đứng coi, chị ba (ba) liền trái chuỗi xiêm xuống, con sấu trường lên nuốt mất, úy mèn ơi ! cái mỏ nó dài gần bằng một thước, có gai có góc, thấy mà ghê gớm, sấu là loài độc ghê ở dưới nước, (cũng như cá nọc độc vậy) xứ Nam-kỳ nhiều sấu hơn cả, mà không có ông nào tài đức như Hàng-Dũ (1) thuở xưa làm cho loài sấu đi cho hết, mà cứu kẻ thương-hở trong cơn nguy-hiêm.

Vườn thú là một chỗ lạ ra đề đi chơi cho tiêu-khiển, kể nào buồn đến đó cũng hóa ra vui, mà kể nào vui đến đó lại càng vui thêm nữa, nhưng mà những khách đi coi phải cho cẩn thận, chớ tưởng rằng : cọp, beo, voi, gấu, chó sói, heo rừng đã nhốt chặc rồi mà sợ ý, có khi phải bị sự rù rồ mà khôn hại cho mình. Lúc tôi đến coi, nghe có người nói lại hồi năm trước có một chú chặc đi coi vô ý làm sao để cọp niu được cái Bình trì riết, dục không ra, tung chặc phải bớt bình, mới thoát khỏi nạn. (Ấy là cái diêm chặc các binh phát hiện ra từ đó). Lại có một chị dừn bà ốm con nhỏ (một tuổi) lại chơi chỗ hầm nuôi gấu, mắt ham coi, lơ đĩnh không ngó chừng gấu đi cạy, để con lọt tuốt xuống hầm, gấu lại xé ăn, chỉ ta ở trên lấy mắt ngó xuống vang khóc rồi thôi, chớ bắt thường ai đáng. Làm người ở vô ý, thì thường hay bị sự rù rồ là thế, khá đề khá đề !!!

(Còn nữa)

(1) Ông Hàng-Dũ đời Đường làm quan Thứ-sứ Triều-châu, làm bài lịch-văn, sấu cầm động mà đi hết.

Mới tại Nam-kỳ một thứ rượu Vieille Eau-de-Vie làm ra tại Đại-Pháp hiệu là "BACCHUS".
Không có thứ rượu nào bì kịp.
Một mình hàng Denis Frères có trữ mà thôi.

TIỆM HUYNH-CÔNG-PHŨ

10, Rue Némésis Saigon
Café báp-đô rất thiệt ngon. - M^o và cũ-tiểu cũng ngon

Xin hàng thượng-lưu phải nhớ cuộc tranh-thương. Đừng quên cuộc tranh thương.

Thời hải

HAI THÁY NÓI CHUYỆN

Thấy năm. — Ủa anh! Chả chà!! hôm nay anh đi đâu vẫn lâu dữ vậy?

Thấy tư. — Ồ! Tôi đi chuyến này thiệt quá hợp đa thấy năm.

Thấy năm. — Anh đi đâu vậy? đi có chuyện gì??

Thấy tư. — Ồ, hơi sức đâu mà hỏi, cái tánh tôi thấy không biết hay sao; hề mất thì thôi, bằng mà có rãnh thì tôi lại đi, đi tỉnh này sang tỉnh kia, đi đảo địa thiên tôn, đi ta bà thế giới.

Thấy năm. — Đi như vậy có ích-lợi gì không, mà anh hay đi lắm vậy?

Thấy tư. — Sao không có ích, đi như vậy cho rộng nhãn-giới, có đi chỗ này chỗ nọ thường thì mình mới được rộng thấy nhiều nghe, mới sanh được nhiều cái ý-kiền hay; mới phát được nhiều cái tư-tưởng lạ; theo phép vệ-sinh thì sự đi du-lịch là một tề thuốc để thần tĩch não rất hay, rất bổ ích cho mình trong buổi cạnh-tranh thời-đại này lắm chớ. — Chớ làm người mà một năm chỉ cuối lu-thu lúc thức mãi ở trong nhà, cứ ăn rồi lại ngủ, hết ngủ rồi lại ăn, thì trọn cả đời đã chẳng có ích cho mình mà cũng chẳng có ích chi cho nhân-quần xã-hội cả.

Thấy năm. — Ở hờ! Thiệt anh này nói nghe thông quá, ngôn luận như anh vậy, sao không ra viết nhật-báo mà phụ ích cho đời?

Thấy tư. — Ồi! Khó lòng lắm thấy năm à! Tánh tôi cương trực, thấy cũng chán biết, nên tôi viết Nhật-báo, hề tôi thấy việc gì sai thì tôi cứ nói ngay, rồi chỉ cho khỏi những bọn tiêu-nhân nó sanh thù oán. Vậy sẵn có ông Tân-Vô là bạn tâm-phúc của chúng ta; thôi, thà mình để ngày giờ cho thông thả mà đi chơi, hề thấy việc chi lạ thì mình lại cho ông hay, ông viết cũng như mình viết vậy chớ gì.

Thấy năm. — Thiệt anh này lạnh quá! anh muốn tá tha như chi thú đa, phải không?

Thấy tư. — Giống gì mà tá tha như chi thú? vì ông Tân-Vô là người viết báo đã lâu, có ăn có chịu, cho nên mình

phải để cái trách-nhệm ấy cho ông gánh lấy cho trọn chớ. — À, còn hôm nay thấy ở nhà có việc chi lạ hay không, nói lại nghe chớ.

Thấy năm. — Hôm tuần trước, anh mất đi khỏi, có một mìn h tối ở nhà, không ai nói chuyện chớ; buồn quá, sáng có đám cúng vía chùa bà tại đường Marchaise, nghe nói có rước gánh hát của ông bầu Ninh đến hát, lại sáng xưa rày tôi nghe nói đã rùm tai, rằng ông Ninh ông thấy hát bội Annam ta thuê nay hát không đúng; ý ông muốn cải lương việc hát lại cho có qui-cũ, cho thích bap thời-nghĩ, nên ông mới lập gánh hát, quyết chế cái lại cho rãnh rang, đặng mà.....

Thấy tư. — A! thì vậy chớ sao, vì ông Lương-khắc-Ninh là người trong đám thượng-lưu xã-hội; nếu mà cái tệ-tục mà ngài không sửa thì ai sửa bây giờ? Bởi vậy cho nên, ngài vẫn là một tay binh-bút nhật-báo, lại là cựu quân-bạt hội-đồng, hiện đang sung chức mặt-nghị-viện nghị-viên, mà ngài chẳng nài việc hao tốn, chẳng nề tiếng chê bai, ra làm một ông Bầu-gánh, quyết đi phong diệp tục lại theo lối văn-minh thời-đại này, thì là may-mắn cho xã-hội ta lắm chớ.

Thấy năm. — À, thì tôi cũng tưởng như anh vậy, nên tôi mới đi coi, chớ thớ nay tôi chỉ ra xem sách và đọc nhật-báo mà thôi, chớ tôi ít đi coi hát bội lắm. Vì hề tôi chẳng đi coi thì thôi, mà hề tôi đi coi thì tôi phát ghét. Bởi tôi thấy có nhiều ảnh hưởng, khi ra tuổi-g, thì

nhảy lia nhảy lịa, la ét ét như ai cắt cỏ, không nghe không hiểu được chi hết. Hề lúc giận thì phùng mang trợn mắt tay quào cổ tia lia, dường như thẳng lát thì hai tay vỗ về rồi bẻ bẻ, giống như ghe bầu bị bão. Mỗi khi tế cờ đặng đi giệp giệp thì nó nhào lộn hơn trớt giò, để cho rồi 4 cây cờ thì một thờ hào hèn, mớ hơi nhiều như mưa; thoàn như có giệp đến thỉnh linh, mà nó mắt tế cờ một đống như vậy thì đánh sao cho lại giệp. Chỉ như hề điều thì nó lại điều nhiều đều tục tiêu là loi, trừ ra những đờn-bà vát và thì chẳng nói làm chi; thoàn như có đờn-bà con-gái của những nhà biết đều đến coi hát, mà nó điều như vậy thì còn chi là phong hóa.

Thấy tư. — Thấy nói vậy phải lắm, vậy mà hôm đó thấy coi bạn hát ông Ninh hát thế nào? Có khi ông đã chê cái lại nhiều lắm rồi, chắc là hay lắm hé!

Thấy năm. — Cha chà! Thiệt ông sầm đó tới qua anh, đó mới hết thảy; mà đều tôi coi chưa hết một lớp rồi tôi về.

Thấy tư. — Ủa! sao vậy?

Thấy năm. — Thôi anh, bữa nay khuya quá, để bữa khác tôi sẽ thuật hết cho anh nghe.

Tân-vô

Hề tôi hút thuốc thì tôi cứ dùng giấy biệp Le Nil mà thôi.

BẢNG DANH MÃY VỊ ĐỒNG TIỀN

Table with 5 columns: QUÍ DANH, CHO Ở, SỐ ĐẠC, NGÀY MUA, NGÀY MÀNG. Lists names and dates of various members.

Đoàn thiên tiểu thuyết

TRONG CHÓN PHÒNG KHÔNG

Người ta một mình trong chốn phòng không, gấn ngọn đèn xanh leo lét, lúc tỏ lúc mờ, kể cũng buồn lắm vậy. Tâm thần lúc ấy cũng vì như con « đom đóm » ban đêm, khi tỏ khi mờ, lúc lên, lúc xuống, lúc bay bổng tí mù, lúc là đã mặt đất, lúc bay ngang, lúc lượn dọc; thật là phảng phất như mây bay! Con đường quá khứ, công việc hiện thời, hi vọng ngày mai, chông chắt như gỗ, như đồng, làm cho ai suốt năm canh trằn trọc!

Ài đây là chỉ một người thiếu-nữ, xuân xanh độ chừng đôi mươi, con nhà khuê-các, dòng dõi trâm-anh. Nàng từ khi đẹp duyên cùng con quan họ Lê cho đến nay chổi vàng đã sinh là ngọc, phải nếm trải mọi mùi cay đắng, nay lại phải trở về nương dựa cha già.

Trước khi nói về lễ gì, đã xuất giá, nàng lại không theo chồng, ta hãy thuật qua lúc nàng còn nhỏ. Bà thân-mẫu nàng mất từ khi nàng mới nên chín mười tuổi. Nàng hắt lòng thương xót; sông có cạn, đá có mòn, nhưng cái lòng thương mẹ có lúc nào khuây? Đêm năm canh, ngày sáu khắc, dầu có lúc vui, nhưng mà vui là vui gương kẻo mà, vẫn sụt sùi vì nỗi thương nhớ. Cũng bởi nhớ nhớ, thương thương, nên nàng có làm một bài thơ, dầu không được như nàng Bà á Tạ, nhưng câu văn có vẻ hùng hồn; người đọc đến phải đau lòng xót dạ. Thường, thường, những lúc đêm thanh vắng vẻ, nàng vẫn đem ra đọc. Ồi! thật là chau chứa những nỗi biệt ly, ly biệt.

Khi đã xong việc mai táng, nàng ra tỉnh theo đòi tân-học và nhận thẻ trông nom, xem sóc việc nhà đờ cho cha.

Ông thân-sinh nàng là tay cự-phủ trong hàng tỉnh, từ lúc binh sinh vẫn noi theo con đường thực-nghiệp.

Phần thương mẹ đã sớm từ trần, phần lo cái hậu vận của mình, nàng cố công nàu sử xô kinh, chẳng bao lâu đã được cấp-bằng Sơ-học. Thế mới biết: « Hữu chí cánh thành »; con người ta làm nên ở cái chí nhất quyết vậy.

Cái hàng cấp tốt nghiệp mà nàng mới được cấp, tức là cái trụ nòng để độ thân sau này, vì rằng nếu vì như lúc gặp cái cảnh-ngộ như cảnh ngộ ta sẽ nói sau đây, lại phải lúc gia-biễn thì hễ đã có nơi mà nương dựa! như nàng đến đây thì thật là công đã thành mà danh đã toại. Công thành danh toại là việc đã xong, bây giờ phải lo hề gia-thất: mong sao được chớ xứng đáng làm con cái nhà, trước cho bỏ lòng ao ước, khát khao, sau cha mình được về thiên đàng, mai sau có người nối nghiệp (nguyên của nàng không có con trai).

Rõ không mong mà gặp chàng bèn mà nên, thế có phải là hạnh nhiều công việc ở đời, đầu thịnh đầu suy, thì lúc thái, chung qui chỉ ở hai chữ « Sinh cơ » mà ra cả không? Gặp kỳ nghỉ hè, nàng cùng em gái đi thăm chú ở một tỉnh kia. Ở đây đã trôi hai tuần lễ; vì trông cảnh mến người, người cũng mến cảnh, cứ chiều chiều mấy chị em dắt nhau đi ngoạn cảnh. Cũng một buổi chiều, nàng đương lững thững đi thì gặp một chàng thanh-niên tuấn-tô, nét mặt khôi ngô, rõ ra vẻ con nhà văn sĩ, nòi giống nho gia. Mà thật! chàng cũng là con một viên quan đương làm việc ở tỉnh. Từ thuở nhỏ chàng vốn theo đòi nghiên bửu, nhưng vì đã học quá câu « Con quan thì làm quan » nên học ít chớ nhiều, cái thói lêu lổng đã háng ăn sâu vào trong trí não rồi! Thấy con học hành cũng đã quá lâu mà chưa nên rống cán gì, quan-bà liền sắp sẵn mây trâm đồng để lo liệu cho cậu một chân thơ ký ở tòa nào đó. Rõ mua danh ba vạn, bán danh ba đồng là thế. Cậu nay đã xen vai gánh vác một phần trách-nhệm trong xã-hội, lấy làm đắc ý lắm. Nhưng cậu không biết « có bột mới gột được hồ » so cái trách-nhệm ấy với cái sức cậu, hai bên cách nhau xa thẳm; một trời một biển, than ôi!

Hãy để cậu đó và chức phận cậu đó, ta lại nói đến nàng kia là người sau này cùng cậu kết duyên Tân-Tân. Hai người lúc « gặp gỡ giữa đường » thì hai mắt đều liếc, hai lòng đều ưa. Lại gì thanh-

khi là hàng, một đây một buộc ai giàng cho ra. Lâu la mãi mãi, có một hôm hai người gặp mặt, thời thì tay lại cầm tay, đã yêu vì nét, lại say vì tình. Gặp lúc vắng người, nàng nói: « Thiệp này, phần bố liễu, vẫn mong gởi thân ở đồng-lưu-quần; nay gặp chàng cũng là một trời xui khiến, cái duyên ba sinh gặp gỡ của đời ta là từ đây, thiệp gọi của này làm tin, xin chàng chớ từ ». Nói xong liền lấy Trâm vàng ra trao cho chàng thanh-niên. Chàng cầm lấy rồi đáp: « đầu bèo nay đã được Đài gương đôi đến, vậy xin nàng vững dạ, việc trăm năm của đời ta cũng sắp sửa thành; sau đây có một nhánh Hồng, nàng cùng tôi xin gior lên mà chúc cho đời ta sau này được « Bách niên giai lão ». Trâm vàng đời này Hồng nhung, đoàn, hai người từ giả trở về.

Ngày qua tháng lại thấm thoát, ngày tựu trường đã sắp tới, nàng phải từ giả chú đem em về. Về nhà được ít ngày thì được giấy bỏ đi trợ giáo ở một đó hội lớn. Mấy năm đến sách, nay nàng đem ra hữu dụng để bồi dưỡng cho cái óc non nét của các cô hậu tiến. Cách vài tháng nàng được tin cha nhân về cho người ta xin cưới. Cái tin đó, nàng cũng không lấy gì làm lạ, vì những lời vàng đá phải lời nói không; thì ra chàng thanh niên từ khi đã biết tuổi vàng, cứ ngày ngày xin cha mẹ lo ngay cho. Thế thì ngày nàng được tin nhân về tức là ngày nàng kết hôn cùng người yêu đó. Bây giờ công việc đã xong, ước đã vẹn ước. Còn đường hậu lai của nàng tưởng đến đây hãy còn chan chứa biết bao hy vọng. Nàng thường trộm nghĩ: cái đời ta trở về sau chắc không đến nỗi nào; đường lý-tài của ta trong gia-đình chắc không khi nào bị quân-bách — Luật Tạo-bóa lắm khi cũng cay nghiệt! Chồng nàng cũng vì lẽ đã nói trên kia là sức khó lòng gánh nổi việc làm, nên không được bao lâu phải thái đờ, không biết chàng vì đường danh phận mà mình phần chi, hay vì có gì mà đối bản tâm-tính; trước duyên đặng, thắm sau ra bề bàng, cái tình táo khang đã sinh qua lạt-lèo. Đã bao phen trong cơn thịnh nộ, chàng nữ đem vòi hoa, giập liễu! Bây giờ

nàng mới biết thân tiên đã bèn tay phàm, trách ở nhân tình thế thái có lắm nỗi bạc đen; hồi tưởng lại lúc mới về nhà chồng với lúc này khác hẳn xa nhau, nhưng mà, tiếc thay, tay đã nhúng chàm. Và lại nay đã cùng chàng sinh được chút con, biết nghĩ làm sao nòng nôi cá chậu chim lồng, thôi đành chịu ngậm đắng nuốt cay cho trọn bồn phận của đàn bà phải sao chịu vậy. Nàng không những bị chồng tình phụ, lại phải mẹ chồng đem lòng ghen ghét, thật là khó đứng khó ngồi thay. Mãi sau nàng mới nghĩ được một kế là đem con thơ về nương nhờ cha mẹ phải trắng túi hoa sầu.

Một cái cảnh người con gái đã đi lấy chồng, nay lại phải trở về thu thú một thân, cũng là một cảnh đáng buồn thay, mà cũng đáng ái ngại thay! Ra thân vào thơ, hết đứng lại ngồi ai là người có thể cùng ta bán bạc những nỗi xa gần; ta đã vậy, con ta còn thơ ấu đã phải chịu một đáu khuyệt-điền đáng đau lòng, trong đạo nhân-luân, là cái tình phụ-tử.

Ừ, đời người chẳng qua cũng là một giấc mộng, mà sao có lắm nỗi khát khe!

Ta cũng có trách ông Xanh cơ cấu ác nghiệt, song ta lại trách ta đã quá nhẹ dạ mà không biết rằng phạm nỗi đâu gì cũng như làm việc gì, cũng phải nghĩ trước nghĩ sau cho có thể phân biệt được cái lời ta sắp nói, cái việc ta sắp làm, lợi hay hại cho ta; một lời nói, một việc làm, có khi quan-hệ mật thiết đến tính mạng ta sau này vậy.

Trên đã thử lược qua những lời hồi hận của nàng, cũng biết rằng không bút nào tả cho xác đáng được, nhưng thật không mấy đem năng được an giấc. Đổng hồ vừa điem mười hai tiếng: đã khuya mà hãy còn trần-trọc trong chốn phòng không mới gọi em vào nói chuyện cho đỡ cơn buồn.

Nàng nói: « Em ôi! chị thiết nghĩ số phận đàn-bà rất mong-manh, chẳng thể mà vẫn tự phụ phận bố liễu nhất nhất phải nhờ bóng cây Tùng. Công cha sinh cùng công mẹ dưỡng, đã mấy người đến được cho xuôi. Lúc xuất giá, nếu được chồng, được mẹ chồng đều thương, thì còn nói làm chi, chớ phải cái nòng nôi như chị đây, thật là một đót bỏ đi.

Chị muốn cho em soi gương của chị, tất là học được một bài rất hữu ích cho em về sau này. « Ý bản em cũng còn nhớ rằng khi chị về nhà chồng, những đồ tư trang đem lại toàn là đồ giả cũ. Ấy đấy, ở đời chúng mình biết bao nhiêu điều giả dối, nỗi bạc đen? khá sợ!

Nếu biết trước thì chị không khi nào phụ người đàn ông si khi xưa, nhưng mà thối, phần này làm chi, tiếc nữa mà làm chi, chị chỉ khuyên em một câu là:

Lấy chồng cho đáng tâm chồng, để khỏi phải như chị ám thắm trong chốn phòng không.»

T. B. T. V.

EDEN-CINÉMA

Tuần này rạp hát bóng Eden-Cinéma hát nhiều lớp lạ, hát tinh những tuồng mới đã hay mà lại vui, thuở nay Nam-kỳ chưa hề có.

Liệt vị hãy đến xem chơi cho tiêu khiển.

義俠緣

Nghĩa hiệp kỳ duyên

KIỂM THỜI TIỂU-THUYẾT

(Tiếp theo)

Trước-giã: NGUYỄN-CHÁNH-SẮT
TỰ BÀ-NHGIEM

Khi xong ghe rồi Trịnh-thế-Xương liền đưa tiễn cho bạn hồi chạy lên chợ mua đồ ăn rượu thịt đem xuống đò ra một mâm ễ hễ mà đãi Lâm-tri-Viên. Trong lúc ăn uống, Trịnh-thế-Xương bèn nói với Lâm-tri-Viên rằng: « Cha con tôi mà được trùng phùng đây thật nhờ ơn trời em rất nặng, đã cứu nó khỏi chết khi nó bị chìm xuống, rồi lại còn điem chỉ cho tôi tìm được nó. Lúc nó tôi có rao trong nhứt-báo, hề ai biết con tôi mà chỉ cho tôi, thì tôi đền ơn nghĩa 2 ngàn. Nay may mà cha con tôi được gặp nhau rồi,

lời tôi hứa thì tôi phải giữ. Không dám nào tôi xin mời trở em theo tôi về bên, đặng cho tôi đền đáp ơn nghĩa cho vuôn tròn, chẳng hay trở em nghĩ sao!» — Dạ, thưa bác nói vậy cũng phải; ấy là thọ ân mật vong, chớ theo ý tôi thì việc làm ơn chút đỉnh đó là cái phận sự làm người; lẽ đâu tôi lại trông chi những việc đền ơn đáp nghĩa. Vả lại bác còn biết thọ ân mật vong thay, huống chi tôi lại chẳng hay thì huyệt võ niệm bay sao; xin bác chớ ngại.» (Cũng là một môn với di-tư bản cá da)

— Trò em nói vậy sao phải, tôi đây như sinh chàng hề thất tín với ai, đâu việc nhỏ mọn tôi cũng không bỏ sót, huống chi cái việc này là một việc ơn rất trọng, lại thêm cái lời của tôi đã rao trong nhứt-báo, lực chịu thiên hạ đều hay, nếu tôi chẳng trả được cái ơn này thì trọn cả đời tôi cũng không yên lòng được.»

Lâm-tri-Viên giả ý từ chối năm ba phen rồi mới nói rằng: « Việc này thật khó

cho tôi liệu quá, nếu tôi muốn giữ ch trọn chữ liêm, thì té ra tôi làm hư chữ tín của bác, ở đời muốn việc, thật khó mà giữ cho được vẹn toàn; và lại bác là người giàu có tài mất với đời, còn tôi đây thì còn nhờ bắt quá là một tên học-trò hèn mọn, chớ chưa ai biết tên tuổi là chi; vậy thì tôi phải vì bác mà chịu mất chữ liêm, để cho bác được trọn chữ tín, chớ biết sao hay giờ.»

— Thiết trở-em biết đến quá. Vậy thì trở bạn đầu, coi sắm sửa gay chéo đặng có về cho sớm.»

Dạ, thưa bác để cho tôi chạy lên nhà lấy thêm quần áo mà thay đổi và nói cho người nhà tôi hay, kéo họ không biết tôi đi đâu.

— Ủa! cơ khổ, tôi cũng quên lửng, vậy trở-em có lên rồi trở xuống cho mau nhé, kéo đi không kịp, qua kinh bị nước ròng, mất cang lòi Gông-mười đây mới số thui chết da.

Lâm-tri-Viên lên bờ độ chừng 15 phút đặng rồi, rồi xách một gói quần áo chạy xuống

Minh-tạ-lương-y

Cántho, le 12 Mars 1920.

A Monsieur Nhị-thiên-Dương.

Kính thăm ông mạnh; hôm trong năm tôi có được 4 hộp Phụ-khoa-kim-phụng-huân của tiệm ông gửi, ở nhà tôi dùng thì thiệt thầy chớ hay: song tôi mất đa đơan công viết nên chẳng có viết thơ được mà cảm tạ ơn ông.

Nay tôi tạm ít hàng trước cầu chức cho ông đặng an-nhân phước-thọ, sau xin ông gửi contre-remboursement cho tôi 10\$ 06 thuốc Phụ-khoa-kim-phụng-huân, và một ve Thân-hiệu-nhân-duyệt thầy giá là 1\$ 00.

Khi gặp thơ tôi xin ông cần gửi giùm chớ gấp-gấp tôi rất cảm-ơn.

Như có catalogue mới xin ông gửi cho tôi vài cuốn đặng tôi cho bà con của tôi xem phòng khi có dùng thuốc của ông để mà thi thỏ.

Nay-kính.

ĐOÀN-THỚI-VẬN

Instituteur à l'école de Đông-phủ, CÁNTHO.

Nước màu nhuộm TÓC VÀ RÊU

Một cách mau lạ hiệu D. RICHARDS

Nước màu này tốt nhưt, chắm một chút thì thầy tóc rêu đổi ra màu Bò đót. — Đò sạm. — Hay là đen huyền

Theo anh minh muốn. Mà màu nhuộm cũng như là tự nhiên. Hề dùng thì thầy hiệu nghiệm, đã đều tốt mà chẳng hề phai lợt. Dùng nước màu này rất tiện, không mục tóc, mà làm cho tóc mềm, mượt và không rụng được.

Gởi cho hàng một cái mùng đa 1 quan tiền tây thì hàng sẽ gởi nước màu cho.

HÀNG A. SEGUIN
Rue de Moulis

Món bài số 153 tại BORDEAUX có trữ bán

Trịnh-thế-Xương thầy Tri-Viên xuống rồi, liền hỏi bạn nhỏ sao chào riết về Tân-châu. Khi tới nhà thì đã canh ba, đặc nhau lên nhà hồi trẻ nấu trà giải khát. Trong nhà tôi trai tớ gái nghe nói chủ mình đã tiếm được con, đều rùng rùng kêu nhau thức giậy mừng rỡ, chuyên vàng rờm nhà. Ấy là: Thầy vui để tử cũng vui, lẽ thường có vậy. Xóm giềng hay được tin ấy cũng đua nhau chạy tới bồi thăm và coi Phươg-Lang năm nay bao lớn. (Ấy là cái tình thường, đâu cho đời nào cũng vậy, tôi chẳng cần thuật hết những việc bà con lối xóm tới thăm chuyện vắng làm chi cho giống dài; tôi chỉ thuật rút cái tích này cho Khán-quan tưởng tắc mà thôi.)

Khi Khách khứa về hết rồi thì trông đã trở canh tư. Trịnh-thế-Xương liền bồi trẻ ở dọn dẹp một cái phòng riêng nơi nhà trong cho con mình nghỉ; lại dọn một chỗ cho Tri-Viên nghỉ phía nơi nhà trước. An trí xong rồi cũng vào phòng mà nghỉ.

Sáng ra bữa sau, khi trà nước xong rồi, Trịnh-thế-Xương lấy ra 2 gói đồng bạc và 2 gói lụa Tân-châu mà đem ơn cho Lâm-tri-Viên. Tri-Viên cũng làm màu cho cái đời ba phen rồi mới lãnh. Ở chơi vài ngày rồi Trịnh-thế-Xương mới cho người đon ghe đưa Lâm-tri-Viên trở về Châu-độc.

Từ đó Phi-Đáng tự nhận mình là Phươg-Lang, làm con của một ông nhà giàu có trăm muôn, bề sung sướng không có bút mực nào mà tả cho rõ được.

V. — TRỊNH-PHƯƠNG-LANG GẶP CỨU

Đây nói về một người hiền-sĩ quê quán tại Mytho, tên là Trần-trọng-Nghĩa, làm Thông-ngôn dây thép, đổi lại ngồi nhà giầy Tri-Tôn, (tục kêu là xứ Xà-Tôn) mới 20 tuổi, cha mẹ mất sớm, chưa có vợ con, tánh tình trung hậu, cung thận ôn lương, diện mạo khôi ngô, học hành tốt chúng, Nho-học Tây-học đều thông, nghề võ học đánh quờn cũng giỏi. Tuổi tuy còn nhỏ mà tánh hay vui thú núi non,

mỗi ngày chúa-nhứt thường giao nhà cửa cho một đứa bồi tên là thằng Mốc giữ coi, rồi mang súng cỡi ngựa vào núi một mình trước sân bản sau giao xem phong cảnh.

Ngày kia măng mẽ theo thỉ, đi lên tới hòn núi Cò-tô. Bỗng thấy dựa bên mé rừng có một đứa con gái Cao-mên, cỡi trâu ruồi chạy như đồng, phía sau có hai con beo rất to, đuổi theo làm dữ. Trọng-Nghĩa liền lấy bi đạn bắn hươ nấp vô súng đứng nép bên rừng, chớ cho con trâu của nàng ấy chạy khỏi rồi, hai con beo vừa tới, vội vàng rường súng ra thấy luôn hai phát, bùm... bùm... hai con beo nhào ngựa dấy tè, chết tươi tại đó. Trọng-Nghĩa liền mang súng lên vai giục ngựa chạy đong theo mà kêu nàng ấy lại.

(Còn nữa)

Trại mộc, chạm và cưa, hiệu là :

« Michel NGUYỄN-HIỆP-HOÀ »

Tại Lái-thiền, đường ra Công-xi-heo (Abattoir)

Tại trại tôi có đóng sẵn các món là : Bàn ăn mặc đá dài, có cưa diêm, hay là tron ; Bàn ăn mặc đá tron, kê thành hay không ; Bàn ăn mặc gỗ liền, Bàn tron 4 trụ, 1 trụ, mặc đá hay là mặc cây liền ; Bàn lấu ; Bàn khách (pour salon) Bàn rượu (Tables d'appétitif) có nhiều kiểu ; Váng một, hai, ba, chơn tiện có diêm ; Tủ thờ cưa hay là tron, có nhiều kiểu ; Tủ áo ; Tủ rượu (buffet desserte ou étagère) Tủ kiềng để sách bibliothèque) Tủ kiềng soi, 1 hay là 2 miếng ; Giá nón, áo, dù (Porte parapui ou chapeau) Trụ để kiềng (colonne) ghế ngồi (banquette) hay là kiểu khác, có nhiều thứ ; Ghế Bàng-nguyệt ; Bàn viết ; Bàn rửa mặt ; Váng ngồi mặc bằng đá trắng có chơn tiện.

Làm theo kiểu kim-thời, bằng cây Trác, cưa-lai, gỗ, toàn là danh-mộc ; thợ làm khéo-léo tinh-xảo, không giả-dời.

Xin quý-ông có muốn dùng các món kể trên đây, hoặc theo ý, thì gởi thơ và kiểu, cùng là thâu-hành đến tại Trại tôi, ở Lái-thiền, đường ra công-xi-heo (abattoir) hoặc mua hay là đặt, thì tôi sẵn lòng làm mau và kỹ-lưỡng cho vừa ý quý-ông.

CHU-TRẠI cưa khai.

QUYNH-MY

NGUYỄN-NGỌC-CU

Số 20 đường Amiral-Courbet (CHỢ BẾN THÀNH MỚI SAIGON)

Gạo, than, nước-mắm, tấm, cám, trà bột, trà-tàu, thuốc hút cùng các vật dùng khác.

Nước-mắm Phú-quốc ngon thượng hạng

Tiệm này bán ròng nước-mắm ở tỉnh Bình-thuận ; không bán nước-mắm làm tại đây. Mua vật chi, hoặc sai đến hàng phố, gói giấy, thì kẻ đem đến nhà chẳng sai. Nay tôi lại có dọn chỗ ăn chỗ nghỉ sạch sẽ từ từ. Muốn dùng cơm từ bữa ăn hay là muốn dùng cơm tháng cũng đặng. Lại có chỗ nghỉ ngơi thông thả xin các ông ghé chơi một phen thì sẽ rõ.

Cáo bạch

Chúng tôi có mở 1 tiệm hiệu là Tân-phát-Long tại đường d'Adran số 115 nhâm góc đường Ohier số 1. để sửa đèn Lito-landi đèn Manchons xe máy, tủ-sắt, máy đánh chữ, máy hát và máy hát, bóng và các thứ đồng-hồ vân vân.

Lại cũng có bán : Manchons, carbure và dầu essence. Những thợ và máy móc sắp đặt tại tiệm làm được các việc theo ý quý-ông giao cho chúng tôi. Mỗi khi quý-quan có đám tiệc chi mà muốn chùng đèn trong nhà cho sáng, thì chúng tôi cũng lãnh làm được ; miếng là cho chúng tôi hay trước.

Thơ và Mandat xin để như vậy :

NGUYỄN-VĂN-CHUỘC
115, rue d'Adran
SAIGON

Cáo bạch

Tiệm Guốc và Khăn-đóng

Hiệu tiệm « THỪA-MINH » của M. NGUYEN-KIM-THINH Thông-ngôn Tòa án Mytho

Kính trình cùng Lạc-châu chư tôn ông quý khách được hay : Nay tôi mới mở ra một tiệm guốc, sơn-phết một cách kỹ-lưỡng, và khăn đóng bằng nhiều hàng Bombay thượng hạng nhẹ nhàn thật là đẹp lắm, theo kiểu kim thời. Cúi xin chư quý ông, quý Thầy, quý Bà, quý Cô có lòng hạ cố giúp tôi nên việc, thì tôi thâm cảm tạnh tình, hàng ngày ghi tạc.

NGUYỄN-KIM-THINH,
Đôn khai.

HỒ'I NGU'Ồ'I ANNAM!

Hãy nỗ lực mà quảng khai nông, công, thương chur nghiệp !!
Hãy lập hàng tàu để chở hóa-vật và đưa hành khách.

ĐỪNG THEO CHÌU LON KHÁCH KIỂU-CU NỮA

Hãy đặt đóng tàu lớn, tàu nhỏ, tàu đặc ghe, và xà-lang.
Hãy lựa hàng nào chắc chắn mà hỏi thăm thì họ sẽ giúp sức đóng đủ thứ tàu cho mà dùng.

Mau mau viết thơ mà hỏi ông : CHARLES BARDON ở đường Paul Blanchy số 136 tại Saigon, là chủ hãng đóng tàu có danh tiếng Annam ai cũng biết và chuyên nghề đóng tàu đủ thứ để dùng trong xứ này. Hãng này đóng tàu để chở hàng-tàu và đưa bộ hành lớn nhỏ đủ kiểu, tàu chạp mau mà sở phí nhẹ.

HÀ-CẢNH-LẠC DIT BAY-KHOE

BIJOUTERIE — SOIERIE — MERCIERIE
23, rue Schroeder — Saigon
Adresse téléphonique : 295

Tiệm bán đồ nữ-trang đủ kiểu thật tốt và khéo. Có bán đủ các thứ hàng tây, hàng Nhật-bản, hàng bác và hàng Annam.

Chư quý khách mua đồ nữ-trang tại tiệm tôi thì khỏi sợ làm vì đồ xấu tôi làm rất kỹ lưỡng.

Muốn cho khỏi sự hậu hoạn, chư quý vị khi mua đồ rồi hãy thử vàng lại mới coi cho vừa ý và cưa lại cho chắc chắn (tại tiệm có đá thử vàng, acide azotique, có cưa tây, và cưa Annam) Cũng phải lựa toa cho có bằng có đặng khỏi sự cãi lầy về sau.

Chú nhận : HÀ-Cảnh-Lạc dit Bãy-Khoe.
Cưa khai.

PHNOM-PENH-BAZAR

THƯỜNG-XUAN

GIÁ BÁN SỈ	
Mũ áo bành-bô màu kaki N° 5503— 12 cái	0 \$ 35
Kiềng để hình chụp, máy chạm lộng, xuy vàng, kiềng dày các bla (format visite) 0m066 X 0m09— 12 cái	3 50
Thùng hộp-bê (poupés) mặc áo ren 12 con	2 20
Giấy viết thơ có gạch hàng 0m22x0, 13 m° 2925 — 12 cây	3 20
Mũ xô 100 tờ đôi — 12 xô	5 00
Bầu trắng để lót cổ áo dài (Annam) 12 cái	1 70
Khăn bầu lông dệt bông hoa hoè 0m67 X 1m45 — 12 cái	9 00
Giấy viết thơ « Idylle » mỗi hộp 50 tờ, 50 bao đôi có màu — 12 hộp	8 55
Kiềng để lộng hình, bia xuy ni-kén có bóng nổi (0m11x0m16) 12 cái	5 10
Giấy tây bẻ trắng tờ cao-su, 12 đôi	16 50

Gởi contre remboursement
LÝ-HỮU-DƯ
25-26, Quai Piquet (Phnom-Penh)

TRẠI-CƯA hiệu Vi h-Phát

Tại cầu lớn kinh Cầu-nhạ Làng Xuân Thới-Tân Gradinh

C của d... Sao Dầu Huỳnh, Bồi-lò, Veng-Ve... Chò. Nói các m... em lũng... nian m... cây; cưa đ... cây cưa d... chur nem của khách-trú vậy; cúi xin đóng-bào chur quân-tử tướng tình chur ông-loại đến giúp chúng tôi cho bền vững lâu dài mà cạnh tranh với khách-trú, hầu có thâu hồi chút đỉnh mỗi lợi cho quê-hương ta, thì chúng tôi rất thâm cảm tạnh tình của đóng-bào chur quý-ông có lòng chiếu cố.

TR-M-KHAI, PH-V-THỂ, PH-V-THOI,
THƯƠNG-V-SAO, TRẦN-V-ĐỒNG;
đóng cưa bạch

TÂN TÂN HIỆP THÀNH

Ở tại đường Viénot, số 40, ngay chợ Saigon mới

HUYNH-VĂN-NHUNG kê nghiệp,

Marque déposée

Nhãn hiệu có dấu chứng tại Tòa.

Làm và bán đồ nữ trang theo kiểu kiem thời. làm đủ màu mà lại khéo, lại có làm ở ăn trâu có chứng bằng đồng si ni-kên (Nickel) quý khách ở Lục châu nếu cần dùng đồ làm tại tiệm tôi, xin viết thư thương nghị.

Đồ làm rồi sẽ gửi lập tức (Contre remboursement) nghĩa là đem tiền đền đóng cho nhà thơ mà lấy đồ. HUYNH-VĂN-NHUNG cần bạch.

Garage HUYNH-VĂN-NHUNG

Đường Viénot n° 38, Saigon

Tiệm bán đồ phụ tùng xe hơi, xe máy đạp, xe kéo, sửa đủ các thứ máy rất kỹ can, còn sửa xe hơi thì tôi có sẵn thợ thiện nghệ, công việc làm đã mau mà giá lại rẻ hơn các nơi khác, Garage tôi làm Đại-lý bán dầu Essence Schell và dầu nhớt để chèn xe và các thứ máy, cho hàng Franco-Asiatique des Pétroles, bán y giá của hãng. Lại cũng có sẵn 2 cái xe hơi hiệu Dodge còn mới để cho mượn, hoặc đi đá cưỡi hay là đi chơi xa rất phương tiện, giá định rẻ, xe lại chạy mau chẳng khi nào hay chẹt dọc đường.

HUYNH-VĂN-NHUNG, propriétaire.

TIỆM THỢ BẠC

CỬA

M. Cao-văn-Hy

108, Boulevard Bonnard - Saigon

Tiệm này có bán đủ các thứ đồ nữ trang theo kiểu kim thời, xinh đẹp khéo lạ và óng; những là: vàng vòng, chuỗi hạt, hoa tai, cà-rá, giầy-chiến, neo, xuyên v. v. kiểu chạm rất nên huê dạng.

Xin các bà, các cô hãy đến xem thử một lần thì biết.

Nay kính

CAO-VĂN-HY cần khải

TIỆM

Trương-v.-Hanh et Cie

tại Sadec

Có làm đồ đúc bằng Xi-mon (Ciment) dùng để cất nhà, như là song Xi-mon, đầu cột, Bông găng nóc nhà.

Lành làm theo ý chủ mướn chẳng sai chạy chút nào.

Tiệm đóng xe

Sửa xe và bán đủ đồ phụ tùng

đường Laro mên bài 99 và 101.

(Đặt-bộ) Saigon

TRẦN-VĂN-HIỆP chủ tiệm

Kính chào Lục-châu quý khách đồng rồ: Tiệm tôi có đóng đủ kiểu xe như là: Xe mui, xe hai bánh, xe kiền, xe kéo và cũng có bán các thứ xe cũ sửa lại chẵn chắn; có bán đèn xe đủ kiểu, bánh xe cao-su bằng cây giá-ti bên tây chế lại, cao-su đặt để thay trong bánh, kiền đèn tây, đồ bất kể xe độc chiếc và xe song mã bằng da tây may rất khéo và chắc, có bán yên cỡi, chường đẹp hai tiếng, bình để thắp đèn khí để theo xe, sơn xe và sửa xe.

Có xin quý khách có dịp đến Đê-bộ, xin ghé lại tiệm tôi một lần trước coi công việc của tôi làm, mau có cần dùng món chi da thiếu mua giúp làm ngay, thì tôi rất cảm ơn họ cò. Còn chư quý khách ở xa muốn gửi thư hỏi thăm món chi cũng giá cõ tôi sẵn lòng hầu đáp.

Còn tôi cũng có gửi bán những là đàn xe, bánh cao-su giá-rẻ, đồ bất kể da tây nơi tiệm Thái-Bình trước chợ ngày xe Nữ Mỹ Saigon, tiệm Lục-tinh-lâu, đường d'Espagne.

TRẦN-VĂN-HIỆP cần khải.

TRẠI THỢ MỘC HIỆU LỢC-LONG

Tự Nguyễn-long-Thao

Ở tại chợ Lớn-thiếu

Trại thợ mộc tôi sáng tạo đã hơn 5 năm ở phía sau phố chợ, đường xe hơi Saigon-Thouda-mot, có đóng sẵn đủ hàng ăn dài một gô liền từ 1m40 cho đến 2m20, bề ngang 0m80 cho đến 11m15; bằng ăn chế kiểu tứ linh (long lân, qui phụng), bằng lau cửa cường 7, 8 trụ cho đến 3 trụ, và bằng ăn mặt đá, bằng tròn một cỡi, xây, chường chạm tam lân từ 1m55, có thứ 5 trụ 4 góc chạm giầy lá tây, bằng rượu (table d'apéritif), bằng khách (table de salon), bằng viết (bureau) bằng rửa mặt (table de toilette) bằng nguyệt, tủ áo tron, tủ áo kiền tủ thờ của bán liền thanh thế kiền về sơn thủy chữ óc chữ vàng, ghế ngồi mặt tròn, mặt trái đào, mặt đàn và có đủ thứ đồ tiện, những là chường đàn, đài, hộp, khay, kỹ vàng một, vàng hai, vàng ba, vàng tư, bát thủy đầu làm bằng cây danh mộc, chế theo kiểu kim thời tron bán, chắc chắn và bán giá rẻ.

Còn phía trước phố chợ có dọn thêm một tiệm quán có bán đủ thứ rượu và đồ danh mộc các thứ trên đều có đủ.

Kính xin chư-tên quý-khách thừa dịp nhân du xin ghé lại tiệm tôi muốn mua đồ làm sang hoặc là đặt món chi chường dọn trong nhà thì tôi sẵn lòng mau làm cho vừa ý quý ông.

NGUYỄN-LONG-THAO

chủ trại Mộc Hiệ

Hàng Bạc

Yokohama specie Bank Ld.

Vốn theo phép... 100.000.000 yen
Vốn đã đóng rồi... 61.000.000 yen
Số tiền dự trữ... 44.000.000 yen

Hội-sở ở tại YOKOHAMA.— Hàng ngành tại Tokyo, Kobé, Osaka, Nagasaki, Shimonoseki, Londres New-York, San-Francisco, Seattle, Angel, Honolulu, Buenos-Ayres, Rio de Janeiro, Sydney, Bombay, Calcutta, Rangoon, Singapore, Batavia, Sourabaya, Manila, Hongkong, Sbanghai, Hankéou, Pékin, Tientsin, Tsingtau, Tsinan, Dairen, Fengtien, Kai-Yuen, Newchwang, Changchun, Harbin, Vladivostok.

Bên Đại-Pháp: Tại thành LYON.— Hàng thông-dồng tại Paris và Marseille là: Comptoir national d'escompte tại Paris và Crédit Lyonnais.

Hàng ngành tại Saigon khai trương ngày 6 Avril 1920 tại Palais de Belgique môn bài số 21.

Làm các công việc theo ngân hàng, mua bán giấy đổi bạc hay là gửi giấy trả bạc trong cả hoàn cầu, lại cũng:

LÀNH BẠC GỬI

LÀNH GỬI GIẤY CHO LÀNH BẠC

Tổng lý

Y. SHIMIDZU

Maison d'accouchement

MỤ TU

Sage-femme diplômée

114, Rue Chaigneau, 114

Nay chúng tôi mới tạo lập một nhà thương cho đẻ-bà sanh thai, và có một cô mụ Tu, có bản cấp, sự sáng sủa lấy làm sạch sẽ, và hết lòng lo lắng kỹ càng và có một chị sấm biết nói tiếng Annam, rất đại tài cứu giúp về việc bình tiểu nhi, người đẻ bà sấm này có danh tiếng thuở nay; và có lòng nhơn đức hoặc có việc chi gấp rút cầu cứu giờ nào lại đó cũng có chúng tôi. Xin các bà, các cô, hoặc sanh thai, hay là con cháu không ngon ăn, đến tại chỗ, chúng tôi hết lòng hỗ đường và tinh giá rẻ.

Chỗ sanh thai có hai hạng, 1 \$ 00 và 2 \$ 00 một ngày. Chỗ 2 \$ 00 dưỡn nệm theo người Langsa. Người Annam muốn đẻ theo cách Annam hay là theo cách người Langsa cũng được.

Mỹ-ký

TRƯƠNG-NGỌC-GIUU propriétaire

Tiệm họa chọn dùng và khắc con dấu ở đường Turc, số 16, ngang nhà hàng Mottet - SAIGON

Kính cáo cùng chư Quý-khách đặng hay, tiệm tôi có khắc con dấu bằng đồng, bằng mũ thung, bằng cây — có chạm bằng đồng, cũng chạm nhũn hiệu — có làm mộ bia chạm bằng đá cẩm thạch, có thợ họa chọn dung, nhảm hình người mà vẽ: vẽ bằng dầu sơn vô bô, vẽ nước thuốc màu, hay là bằng mực tàu, hoặc bằng viết chì than — họa biển, liễn, tranh sơn thủy — theo rạp hát — khắc hình chọn dung vô bằng đồng, bằng đá cẩm thạch để theo mộ bia trăm năm cũng chẳng phai — có thợ chạm các thứ cây danh mộc.

Như Quý-khách nào muốn hỏi giá tiền về món chi xin gửi thư cho tôi, tôi sẽ gửi cáo bạch (catalogue).

TRƯƠNG-NGỌC-GIUU, Cần khải.

TIỆM-AN-PHONG

Bán hàng Tàu và hàng Bắc
TẠI CHỢ CAO-LÃNH

Kính lời trình cùng lục-châu quý khách đặng rỏ. Tiệm tôi có bán hàng Tàu những là ván xuyên lảnh nhiều cùng là hàng ta kêu là hàng vườn, nhuộm đen điệu lảnh thật tốt không hề trở, tôi chắc ý, vì chằm tại Cao-lãnh tốt (giá rẻ) nên đồ nhuộm đen của tôi hết cao chằm không tiết, đã nhuộm nhiều chằm rất kỳ càng giá rẻ hơn xứ khác, vì các xứ khác phải mua chằm tại xứ tôi giá mắc, nên không thể bì kiếp hàng đen của tôi, còn đồ hàng Bắc tôi cũng đủ thứ, tôi lảnh tại Hà-nội, như qui-khách muốn mua vật chi dùng, xin gửi thư đến, tôi sẽ gửi lại liền, như vị nào muốn mua nhiều mà bán tôi tinh giá thiệt nhẹ, như muốn hỏi giá trước tôi cũng trả lời liền, hàng tôi gửi contre-remboursement.

CAO-LÃNH, NGUYỄN-XUÂN-TRƯỚC.

Cần bạch

Ai muốn mua nón

Kính cáo cùng chư quý ông và quý thầy đặng hay.

Tôi là Nguyễn-văn-Mít chủ tiệm bán nón lại đường d'Adran môn bài số 110, Kê từ ngày 1er Avril 1918, thì tôi dời tiệm qua đường d'Ormay môn bài số 65.

Xin quý ông và quý thầy nhữn lúc phân du, xin ghé tiệm tôi xem chơi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước.

NGUYỄN-VĂN-MÍT

65, RUE D'ORMAY, 65 - SAIGON

Xe hơi còn mới tinh hảo

Để cho mượn đi chơi hoặc Vũng-tàu (Cap) Baria, Tây-ninh cùng các nơi khác.

Giá rẻ hơn hết.

Do nơi đường Pellerin số 204.

DAI THANH

Bazar Tonkinois

30, Quai Piquet, Pnom-penh (Cambodge)

CHAUSSURES EN TOUS GENRES

SOIERIES, CHAPEAUX, MERCERIES

OBJETS D'ARTS DU TONKIN

INSCRUSTATIONS, BRODERIES, ETC

Bản hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các hàng Bắc-kỳ và hàng ngoại-quốc, như xiên, địa, lãnh nhuộm, sa-hột, nhũ Qui-nhơn, Cachemires v.v., hàng tốt mà giá lại rẻ.

Lại có bán giày tây đóng tại Hanoi, giày cườm, đồ đóng, đồ cần và tạp-hóa.

Chư-qui-khách ở xa muốn mua giày tây xin cứ biên rõ số giày bao nhiêu, (pointure des chaussures) bản hiệu sẽ y theo gửi lại không lầm. Còn đồ tơ lụa chư-qui-khách muốn lấy kiểu hoặc hỏi giá, xin cứ viết thư cho bản hiệu.

Bản hiệu gửi hàng đi theo lời, contre remboursement.

Mua sỉ viết thư thương nghị.

Chủ tiệm: LƯƠNG-NGỌC-BÀN
Kính bạch

Đỗ-văn-Bính khách lâu

PHÒNG NGŨ CHO MƯƠN

BÁN CAFÉ SỚM MƠI,
VA CƠM ANNAM CƠM TÂY

No 31-33-35, rue Amiral Courbet
ở ngang nhà hàng Nam-đông-
Hương. Chợ-mới, Saigon

Đại-lý, LÊ-SUM căn-bạch

Lục-Tĩnh Khách-Lâu Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa.

Số 84-99, đường Espagne
SAIGON

Lành Annam làm tại Bắc-kỳ giá rẻ và c. ác tốt hơn lành ngoại bang. Bán sỉ và bán lẻ tại tiệm.

NU-ÔNG-THẠCH

Góc chợ mới Saigon đường Espagne số 82.

Chư-qui ở xa xin gửi thư đến mà hỏi kiểu.

Lâm-ngọc-Thạch

MÉCANICIEN DENTISTE

Rue Vannier no 74 Saigon

Lời kính tỏ cho quới khách đồng-ban lục châu dặng tỏ:

Tôi có lập một cái phòng trồng răng trên lầu tiệm tôi ở NAM-TÂN-LỢI đường Vannier no 74 đây chỉ bán vải chợ cũ ngan ba hình Saigon.

Trồng răng trắng hoặc đen cùng là răng hư bích lại bằng vàng, răng cao thấp không bằng nhau, răng hồ sữa và mài lại theo cách thức Langsa cho liền lạc, tôi làm rất kỹ lưỡng trong khi đương mà sửa răng khò to đau đớn ẽ nhưt chỉ hết.

Nghé chung mà ý riêng của thợ chẳng phải mài sữa mà đau ẽ hơn cả buổi nhưt cho khác.

Răng hích răng trồng đều tính giá rẻ hơn các cho mà tôi có làm giấy biên lai (garantie) 5 năm nếu chưa đủ lời mà hư tôi sửa lại không tính tiền công.

Vị nào ở xa xin gửi thư hỏi giá nhưt có re thì giúp tôi làm nghĩa tôi rất cảm ơn, giá cả xong rồi muốn tôi đến nhà làm cũng dặng.

Nay kính.

LÂM-NGỌC-THẠCH

Mécanicien Dentiste, rue Vannier 74
SAIGON

Nếu chư-qui muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại toán bảo chạy đặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn công là hơn 100 tấn gạo trắng mỗi ngày (24 giờ).

Nếu chư-qui muốn bán giá riêng đặng mà lập hoàn-thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đúc, ráp máy, cùng chav đèn khí v.v. vân, nói tac một đấng re-bãi là chav đặng.

Nếu chư-qui cách để trả tiền và thi hành cho cấp c'c việc của chư-qui sai khiên, thì nên tại hãng.

BONNEFOY & CIE
Société Maritime & Commerciale
DÙ PACIFIQUE SUCCESSEURS

Đường d'Ornav mà suy tính và hãng này sẽ chỉ các đến cần ích cho hoặc đưa coi kiểu thức (bản đồ) cùng giá tiền.

Có nhiều giã từ làm bằng cơ răng đã có chịu cho nhiều chỗ thành tựu rồi.

Sau này hãng chúng ta cho chư-qui vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: chư-qui vị ở xa xuôi không tiện hệ giao hiệp buôn bán lúa gạo cùng ngoại-quốc thì hãng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho: nghĩa là chịu giá cả giảm cho.

Hãng chúng ta cho chư-qui vị hay rằng: Tại hãng có sẵn Tàu khói (chaloupe à vapeur) mới và cũ, như chư-qui vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hãng mà suy tính.

Xin giúp cho Báo-giới

Ông nào có lòng hào-hiệp gửi đến 10 \$ 00 mà giúp cho cuộc lập « Việt-Nam tân-học An-quán » mau thành, thì Báo-quán sẽ phụng cho ba năm Nông-Cổ Mìn-Đam.

Tuê thì một đặng mua nhưt báo rẻ, còn một đặng có thể mà lập được nhà in, thiết là lưỡng tiện, xin chư-tôn chiếu cố.

TIỆM MAY CỦA Mme HUYNH-CÔNG-PHÚ

92 Quai Belgique (Cầu-ông-Lãnh) Saigon. — May quần áo Tây và Annam đủ kiểu May mau và chắc, đường kim mũi chỉ thật khéo. — Có bán hàng Tàu nhuộm. Tại Gò-vấp và Cao-lãnh t. ại tốt giá rẻ. Nước là: Nhung Hàng, Rén, Lược, Lông và các thứ hàng-mỏng, tiệm tôi may khéo hơn hết, kiểu rất huê-mỹ (mode très élégante).

Kính mời quí ông quí bà con rảnh quá bước lại tiệm tôi may thử một l'ần thì rõ. Nay thiêu.

Tiệm Tân-huê Vinh-phat của M. Nguyễn-huê-tân
134-135, đường Colonel Boutonnet Saigon. — Ngành gác xe lửa Mỹtho.

Có may áo xiêm kiểu kim thời. Báo đũ hàng Tàu, áo Bãi-xào. Đồ gia dụng và tạp hóa đủ thứ.

Nam-đông-Hu'ng khách sạn

Số 26, 28 và 30, đường Amiral Courbet, Saigon. — Phòng sạch sẽ, tiếp đãi tử tế. Có bán đủ các thứ hàng Tàu. May xiêm áo Annam theo kiểu kim thời. Đồ gia dụng mà mau lại chắc.

Nhà in J. VIET

59, Rue d'Ornav, Saigon

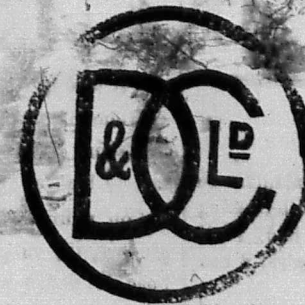
Is ẽ hiệu ẽ cách. Đãng sách rất khéo và chắc. Có bán ẽ thứ ẽ tượng trưng sách: bao thư giấy, mực, vân vân. Bán đồ đồ đóng cho học trò học.

KHI MUỐN MUA

MÁY XAY LŨA

hãy tiệm tôi hiệu

Hiệu này bán cho An-quán
chứ không bán cho các tỉnh khác
của An-quán

Giá ẽ rẻ mà máy
lợi ẽ

Máy ẽp dầu đũ thứ—Máy ẽp mía làm đường

ĐU CÁC THỦ MÁY

A. DENHOLM,

40 et 41, Quai de Belgique, Saigon

Việt-Nam tân-học An-quán

Nếu chư-tôn có lòng hào-hiệp muốn giúp cho Báo-giới ta được vẻ vang, thì xin lãnh một vài phần hùn (mỗi phần có 10\$00 mà thôi) đặng lập một sở nhà in hiệu là « Việt-Nam Tân-học An-quán ».

Nếu chư-tôn nói rằng một đời chực đặng chẳng đặng bao nhiêu mà hùn hiệp mất công; thì xin chư-tôn liệu giúp 10\$00 thì chư-tôn sẽ được xem ba năm Nhật-bào Nông-Cổ Mìn-Đam.

Ông nào muốn hỏi đẽu chi, xin do nơi M. Nguyễn-chánh-Sát, Directeur du « Nông-Cổ Mìn-Đam » Saigon, mà thương nghị.

Lao Bạch

Kính-trình quí-vị đặng tỏ: Nay đẽu mới lập một tiệm tại đường B^e CHARNER; MÓN BAI SỐ 74, Saigon, đẽ sửa các thứ may: Như là: đong-ho, xe-may, may đánh chữ, may may, may hát, tử sắt, vân vân. Có khác các thứ con dấu đóng và mũ thung đủ kiểu, chạm mĩ đá cẩm thạch, vân vân....

Bán sỉ và bán lẻ đồ phụ tùng xe may essence, alcool, à bruler và carbure, thứ nhưt là thứ manchons.

Quí-vị ở xa muốn mua hay là sửa món gì xin viết thư cho tôi thì tôi sẽ gửi lại lập tức và tính giá thiệt rẽ (gửi each l'annu hóa giao ngan, Contre Remboursement) quí-vị muốn mua món chi ở Saigon hay là hỏi thăm việc chi thì tôi cũng sẵn lòng lo giúp. Xin Chư-tôn chiếu cố tôi hết lòng cảm ơn.

PHAM-THÈ-KINH

74 Bd Charner—Saigon

Khương-Thời dit Gông

178, 180 Rue Ang-Duong, 178, 180

Tiệm tôi có làm đồ nữ trang (bijouterie) đồ bán, và có bán những đồ phụ tùng xe hơi xe máy, xe kéo và xe máy xin kể ra sau đây:

Kiểu vàng neo, chuỗi bông, cà-rá, đồ làm đồ thứ. Dầu ô-ch-sông-Sên (essence Shell) dầu nhớt để về máy xe hơi (l'huile pour automobile), mỡ bôi trơn máy xe hơi (graisses pour automobile) đá đập đèn xe hơi (carbure), vỏ ruộc xe hơi hiệu, tây và huê-ký (enveloppes et chambre à air marques Michelin et américaine) xe máy hiệu hê-rô (bicyclettes marque Peugeot) và tôi có bán đồ mới (écaille) lược chải đầu đồ thứ và đồ của đầm (madame) và giày tây, giày (annam) đầu thêm, áo thun mua bên tây lại (commandés en France).

Như các ông và các bà muốn dùng xin gửi thư đến tôi sẽ lập tức gửi (contre remboursement) đến cho.

Nay kính
Trần-văn-Gông
Bijoutier Phom-penh

**TIỆM
Trương-văn-Hanh
SADEC**

Có bán xe máy mới và đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lãnh thấp mướn đèn khí đá (carbure) theo cuộc quan, hòm, tan, tế, kỹ-yên, tân-gia, hạ-thọ.

Khả đen bằng nhiều tây tốt thượng hạng; bán mới và bán lẻ về ruộc xe máy hiệu Michelin.

Quý khách ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, xin gửi thư cho tôi, tôi sẵn lòng kỹ lưỡng gửi contre remboursement (nghĩa là đóng bạc tại nhà theo mà kính đề.)

Hoặc muốn biết giá để trước khi mua thì tôi sẵn lòng cho giá đồ phụ tùng in sẵn bằng chữ quốc-ngữ (Prix courant).

Trương-văn-Hanh
gửi kính

**Ai muốn dùng
người giúp việc?**

Có một người Annam trai tráng, đứng bộ dân Langsa, thạo nghề đánh chữ máy và thạo việc sổ sách tính toán (Comptabilité), muốn kiếm một chỗ làm trong mấy nhà buôn.

Ai muốn cần dùng, xin do nơi bưu-quán.

N. C. M. D.

Nhà Bưởi-Tân-Phát
426 & 438 Rue Paul Blanchy Saigon
Vừa bán sỉ những đồ thổ-sản Nam-ky và Bắc-ky, và bán máy xay lúa gạo, cũng lãnh làm các việc.

Lời rao

Tân-định Saigon đường Lavalanche số nhà 80 có bán 2 cái xe 1 cái Milord đóng tại nhà Trigant còn mới tinh hảo. 1 cái xe 2 bánh mặt lưới cũng còn mới. 2 con ngựa.

1 con để đi xe Milord 1°, 35

1 con để đi xe 2 bánh 1°, 25

Đó bác kể đủ 2 con ngựa. 2 cặp lồng đèn tây. Các ông như muốn dùng xin đến nhà chụp hình của thầy Đổng (đường Charner 93) mà thương nghị. Muốn mua hết 2 cái hay là một cũng bán.

1 Đổng 93 B^o Charner
SAIGON

CASINO DE SAIGON

Nhà hát bóng Casino đứng bực nhứt trong cõi Đông-Dương, mỗi tuần thay nhiều lớp lạ thường, đã hay lại thêm vui vẻ, hình Pathé-frères gọi lại.

Ông Léopold đã lập nhà hát tại Saigon 25 năm công cang, thầy thầy đều rõ chàng công người máy không rung hình chó tốt tươi xem tới mùng mà không mỗi mắt Xin quý khách thừa khi hồng mắt đến xem chơi tiêu khiển rất vui lòng, nhiều tích hay đẹp dạ quý ông. Kể từ ngày Lundi 17, Mardi 18, Mercredi 1°, Jeudi 20 có hát trọn pho TIÊN-CANG-BẢO-HẬU (Le comte de monte cristo) hay lắm. hay lắm.

Uà! ngộ quá hớ!

Tại đường Amiral Courbet, số nhà 88, có tiệm bán vàng gô, vàng huỳnh, vàng đầu, cũng có bán bán ghế bằng cây cặm-lai, đồ làm tại Laitheo thiết là khéo.

Còn những tú sắt hay là bàn, ghế, giường, tủ, vàng ngựa, hoặc dư dùng. Loạc đổi đi đâu mà muốn bán lại thì tiệm tôi cũng mua giùm cho được giá hơn là bán cho nhà lặc-xen.

Vậy xin chú quý-ông quý-bà lấy lòng bác-ái, đến giúp cho đóng-bang, đường thương mãi cho mau huơng vượng.

Đa tạ, đa tạ!

CHÍNH TRỌNG

**TIỆM NGŨ
Đương-huê-vinh-Phát**

Kính cùng tôn bằng quý khách đặng hay: Nhà ngũ hiệu Đương-Huê-Vinh-Phát, ở đường AMIRAL COURBET, số nhà 53, Saigon, phòng vệ sạch sẽ tinh anh, đồ rộng rãi mát mẻ, mà giá tiền rẻ hơn, lại gần gara chánh Saigon, rất tiện bề cho quan khách tới lui, xin chú ông rộng lòng thì ăn một chiến thì sẽ rõ trong tiệm chúng tôi lễ hiền kính sí là thế nhỏ.

ANTOINE BÀU, đấng kính.
Số 53, Amiral Courbet.

**Tiệm đóng móng
ngựa và bò**

Tôi mới lập một tiệm đóng móng ngựa và bò, người thợ thiết giỏi, lúc trước có làm công cho tiệm đóng móng của người Tây, cho nên công việc làm đều theo kiểu Tây khéo và chắc hơn các nơi khác. Xin chú quý ông chiêu cò.

PHAN-CÔNG-CAM
177, Rue Lagrandière Saigon

**TIỆM
Nguyễn-hữu-Sanh**

91, Rue Catinat 91,
SAIGON

Có bán đủ thứ hàng Tàu, hàng Tây tốt lắm mà giá cũng rẻ.

Còn thợ may đóng làm, may đã khéo lại chắc, mà lại may cũng mau nữa.

Có bán các thứ nón Tây của người Bắc làm. Nón tốt giá nhẹ.

Boucherie Cochinchinoise

Tại nhà cơm NHIÊN-HƯƠNG
đường Amiral Rose,

Có bán thịt heo tươi thịt heo quay thật bõ, sớm mai mỗi bữa có nấu cháo cá và thịt. Lãnh dọn đám tiệc tại tiệm hay là đem tới nhà kể từ ngày 26 Novembre 1919

Michel Lê-văn-Thư, Gérant

**NAM-HÔNG-PHÁT
KHÁCH SẠN**

đường Boulevard Bonnard, số 106
ngang Orre về lữ Saigon - ovap
tại Chợ-mới Saigon

Bán rượu tây và sữa xe may, đèn essence và đèn alcool.

Có cho mướn phòng ngủ sạch sẽ rộng mát, giá rẻ.

Quý-quan, Quý-khách ở xa muốn mua bất cứ vật chi thì tôi mua giùm, niệm kỹ lưỡng gửi tới chỗ ở mấy ông.

Nguyễn-hữu-Kỳ.

**Café-Restaurant Taverne Française
NAM-THUẬN-PHÁT**

Lê-văn-Lê, successeur, ở tại Ngã-tứ, đường Pellerin và đường Espagne gần đình Xã-Tây Saigon.

Kính cùng chú quý-ông được rõ: nhà hàng bán cơm Tây hiệu là Nam-thuận-Phát này, nay đã về phần tôi làm chủ rồi, tôi mới tìm được người đầu bếp giỏi nấu nướng rất khéo rất ngon; những trẻ coi dọn ăn tôi cũng dạy đủ lễ nghi để cho chú quý-ông phòng khi sai khiếm; chỉ xin chú quý-ông cố cặp đến tôi là bạn đàng-bang mà giúp nhau cho nên việc của trong lục châu chú quý-ông, có dịp ghé lên đến Saigon, thoãn như chú ông có lòng chiêu cò, thì tôi cũng vui lòng tiếp đãi và cảm tạ chàng cùng.

Lê-văn-Lê kính bạch,

**Tại Ateliers
VOITHANHDO**

27 Rue Amiral Dupré trực tuyến là đường Thủ-đức - Saigon.

Kính cùng chú quý ông rõ: Tôi mới lập một tiệm Ateliers Mécanique. Tại đường Amiral Dupré, số 27 Saigon.

Bóng thùng xe hơi đưa bộ hành (Garros) và camion Automobile) kiểu khéo nhẹ nhàn, và chất chắn - Giá rẻ.

Làm hàng rào giường bằng sắt và đủ kiểu ghê.

Sửa xe hơi và các thứ máy - Máy may - Máy viết - Máy nói - Máy làm ruộng - Tủ sắt - Ông khóa và súng đủ các thứ hiệu. v.v.

Làm công chuyện theo nghề: Thợ sắt, thợ nguội, thợ rèn, có thợ làm công nghệ giỏi, để hầu sửa đủ các thứ máy cho đura lòng quý khách.

VOITHANHDO, kính khải.

Tiệm may và đóng giày

17, 19, Rue Amiral Courbet, Saigon

Xin đồng-bang cùng chú Quý-hữu niệm tình giúp tôi làm cho nên việc, rất đội ơn.

Có gửi Contre Rem-boursement.

Maison PHU-TOAN - TAILLEUR
CORDONNERIE - CHAPPELLERIE (Hottes Centrales) Saigon
17, 19, Rue Amiral Courbet

TẠI ĐÂY

Tôi có bán rượu ló, và có trữ bán đủ thứ y được Langsa.

Lê-văn-Bân

NHI-THIÊN-DƯƠNG

ĐẠI DƯỢC PHÒNG

38, Rue de Canton, 38 - Cholon

TÉLÉPHONE N° 658

Có bán đủ các thứ thuốc rất nên thân hiệu như sau này:

1. —	Kiểm-sắc-bỏ-huôn (Trị bệnh đờm ông suy nhược)	Mỗi ve giá.	2 \$ 00
2. —	Phụ-khoa Kim-phụng-huôn (Đờm bà huyết hư khí suy)	Mỗi hộp 2 hũn giá.	1 00
3. —	Hỏa-đâm chỉ-khai (Trị bệnh ho)	Mỗi gói giá.	0 15
4. —	Nhi khoa căng-ổ-tàng (Trị bệnh con nít)	Mỗi gói giá.	0 25
5. —	Thần hiệu phát-lãnh-tàng (Trị chứng nóng lạnh)	Mỗi gói giá.	0 16
6. —	Bánh cam-tích (Trị bệnh cam tích)	Mỗi gói 1 bánh giá.	0 10
7. —	Sưu-độc-linh-dược (Trị bệnh hoa liễu)	Mỗi ve thuốc nước và thuốc huôn giá.	2 00
8. —	Thần hiệu nhân-trực-thủy (Trị bệnh con mắt)	Mỗi ve giá.	1 00
9. —	Thanh-tạng-huôn (Thuốc xỏ)	Mỗi ve giá.	0 10
10. —	Phong thấp cao dược (Thuốc dân tr các chứng bệnh phong thấp)	Mỗi miếng giá.	0 20
11. —	Sanh-phát-bá-thổ-giũ (Thuốc nước xức cho mọc tóc)	Mỗi ve giá.	0 30
12. —	Bạch-trực-cao (Trị các chứng bệnh đau lâu)	Mỗi ve giá.	0 60
13. —	Bạt độc dược, cao, (Trị bệnh Ung-thư u-nhot, ghê chốc)	Mỗi ve giá.	0 30
14. —	Trần-châu-phần (Trị bệnh phỏng lữa phỏng nước sôi)	Mỗi ve giá.	0 35
15. —	Tế sanh dược thủy (Trị các chứng bệnh cảm mạo, chói nước và thời-khí)	Mỗi hộp giá.	0 10
16. —	Bạch thọ giũ (Dầu bạc hà)	Ve nhỏ giá 0\$20, — ve lớn.	0 40
17. —	Tiêng dược cao (Trị bệnh tật)	Mỗi thổ giá.	0 20
18. —	Châu phần sanh cơ táng (Trị các thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
19. —	Ngọc khoa trừ độc thủy (Thuốc nước để rửa cho thứ ghê độc)	Mỗi ve giá.	0 20
20. —	Nha thông dược thủy (Trị bệnh đau răng)	Mỗi ve giá.	0 30
21. —	Vạn ung nư phạt trà (Trị bệnh đau)	Mỗi gói giá.	0 06
22. —	Vi-tê-sanu trật da huôn, (Hoặc tế bào để đánh đập)	Mỗi hộp giá.	0 50
23. —	Liã Essence de Men ve hiệu Nhi-thiên-dương, Mỗi ve giá.		0 25
24. —	Vạn ứng phụ đơn (Trị bệnh nhứt đần đau bụng trẻ ngọt).		0 10
25. —	Dầu đậu khấu (Nhứt đần nóng lạnh và muối)	Mỗi ve giá.	0 10
26. —	Bông gòn thuốc (Đề bó rí ghê)	Mỗi gói là.	0 20
27. —	Mộng-tiền-trà (Trà bổ á-phiện)	Giá mỗi gói là.	1 50
28. —	Tây-thi-lộ hương-thủy, Mỗi ve giá.		0 50
29. —	Lập chỉ dao thương dược-thủy, Mỗi ve giá.		0 50
30. —	Vạn ứng nhi-thiên-dầu, Mỗi ve giá.		0 25
31. —	Sát nha hương-phần, mỗi hộp giá.		0 30
32. —	Vạn ứng bổ tá dầu mỗi ve giá.		0 20
33. —	Cảm-hạp ninh thần bổ thận huôn, mỗi hộp sáu hũn giá.		0 80
34. —	Dầu chổi.	Ve lớn giá.	0 40
		Ve nhỏ giá.	0 20
		Hiệu nhứt, mỗi ve giá.	0 60
35. —	Hoa-lộ-thủy.	Hiệu nhì, mỗi ve giá.	0 40
		Hiệu ba, mỗi ve giá.	0 25
		Hiệu tư mỗi ve giá.	0 15

Bổn-dương hàng năm giữ một lòng cứu thế tế nhân, cho nên chẳng nài hao tổn bạc ngàn mà in ra mấy môn cuốn « Dược táng phục pháp » (chỉ cách dùng các thứ thuốc rất kỹ lưỡng) để dành mà cho thân-chủ; nếu vị nào có gởi thư xin, thì Bổn dương lập tức gởi liền chẳng hề sai sót.

Saigon, Imp. Commerciale C. ANDRÉ.
Tirage, 1.000 exemplaires

Le Directeur-Gérant: NGUYỄN-CHANH-SAT.

Ng. Ch. Sat